

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 10 päivänä elokuuta 2015

873/2015

Maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilaki

Annettu Naantalissa 7 päivänä elokuuta 2015

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Lain keskeinen sisältö ja soveltamisala

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään maatalousyrittäjän ja apurahansaajan oikeudesta korvaukseen työtaturman ja ammattitaudin johdosta.

2 §

Maatalousyrittäjä ja maatalousyrittäjätyö

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 3 §:ssä tarkoitettua maatilatalouden harjoittajaa, kalastajaa ja poronomistajaa, mainitun lain 3 ja 4 §:ssä tarkoitettua maatalousyrittäjän perheenjäsentä sekä mainitun lain 3 §:n 5 ja 6 kohdassa tarkoitettua henkilöä.

Maatalousyrittäjätyönä pidetään maatalousyrittäjän tekemää maatalousyrittäjän elä-

kelain 3 §:ssä tarkoitettua työtä. Maatalousyrittäjätyöksi ei katsota mainitun lain 7 §:n 5 kohdassa tarkoitettua eri yrityksenä pidettävää toimintaa.

Maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:stä poiketen edellä 1 ja 2 momentissa ei edellytetä, että maatilataloutta harjoitetaan vähintään viisi hehtaaria maatalousmaata käsittävällä viljelmällä.

3 §

Apurahansaaja ja apurahansaajan työ

Apurahansaajalla tarkoitetaan maatalousyrittäjän eläkelain 10 a §:n mukaan vakuuttamisvelvollista apurahansaajaa.

Apurahansaajan työnä pidetään hänen mainitun lain 8 a §:ssä tarkoitettua tieteellisen tutkimuksen tekemistä tai taiteellisen toiminnan harjoittamista.

4 §

Muut määritelmät ja viittaussäännökset

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vahingolla* 11 §:ssä tarkoitettua vahinkotapahtuman seurausta;

HE 278/2014
StVM 50/2014
MmVL 47/2014
TyVL 17/2014
EV 320/2014

2) *pakollisella vakuutuksella* 5 §:n 1 ja 2 momentin mukaan vahvistettua tai jatkettua tämän lain mukaista vakuutusta;

3) *vahingoittuneella* henkilöä, jolle on satunut 11 §:ssä tarkoitettu vahinkotapahtuma;

4) *EU:n sosiaaliturva-asetuksilla* sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004 ja sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 987/2009;

5) *kolmannella valtiolla* valtiota, johon ei sovelleta EU:n sosiaaliturva-asetuksia eikä Suomea sitovaa sosiaaliturvasopimusta, jossa on työtapaturmia ja ammattitauteja koskevia määräyksiä;

6) *vanhuuseläkkeellä* työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittujen lakien mukaista vanhuuseläkettä, työntekijän eläkelain voimaantulolain (396/2006) 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua aikaisemman lainsäädännön mukaista vanhuuseläkettä, kansaneläkelain (568/2007) mukaista vanhuuseläkettä sekä niitä vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä;

7) *työkyvyttömyyseläkkeellä* työntekijän eläkelain 3 §:ssä tarkoitettujen lakien mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä, kansaneläkelaiassa tarkoitettua toistaiseksi myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä, työntekijän eläkelain voimaantulolain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun aikaisempaan lainsäädäntöön perustuvaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä, kansaneläkelain voimaantulosta annetun lain (569/2007) 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuun aikaisempaan lainsäädäntöön perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä ja niitä vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä sekä työntekijän eläkelain voimaantulolain 24 §:n 2 momentissa tarkoitettua luopumistukea, joka otetaan huomioon työntekijän eläkelain 92 §:n 2 momentissa tarkoitettuna eläkkeenä.

Mitä tässä laissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeestä, sovelletaan myös lakisääteeseen toistaiseksi myönnettyyn tapaturmaeläkkeeseen ja liikennevakuutuslain (279/1959)

mukaiseen ansionmenetykskorvaukseen sekä niitä vastaaviin ulkomailta maksettaviin eläkkeisiin.

Mitä tässä laissa säädetään Euroopan unionin jäsenvaltiosta, sovelletaan vastaavasti Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon ja Sveitsiin.

Mitä työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) säädetään työntekijästä tai vahingoittuneesta, sovelletaan tässä laissa edellä mainittuun lakiin viitatuilta osin maatalousyrittäjään ja apurahansaajaan.

Mitä työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetään vakuutuslaitoksesta, sovelletaan tässä laissa edellä mainittuun lakiin viitatuilta osin maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokseen, ellei tässä laissa toisin säädetä.

Mitä maatalousyrittäjän eläkelaiassa säädetään työeläkevakuutusmaksusta, sovelletaan tässä laissa edellä mainittuun lakiin viitatuilta osin tämän lain mukaiseen vakuutusmaksuun, ellei tässä laissa toisin säädetä.

5 §

Vakuuttamisvelvollisuus

Maatalousyrittäjälle, jolle vahvistetaan maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:n mukainen vakuutus, vahvistetaan samalla samalle ajalle ja samasta maatalousyrittäjätyöstä myös tämän lain mukainen vakuutus.

Apurahansaajalle, jolle vahvistetaan maatalousyrittäjän eläkelain 10 a §:n mukainen vakuutus, vahvistetaan samalla samalle ajalle ja samasta apurahansaajan työstä myös tämän lain mukainen vakuutus. Vastaavasti tämän lain mukaista vakuutusta jatketaan sellaisella apurahansaajalla, jonka maatalousyrittäjän eläkelain mukaista vakuutusta jatketaan keskeytyksen jälkeen mainitun lain 10 c §:n 2 momentin mukaisesti. Jos apurahansaajan maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen vakuutuksen voimassaoloaikaa tarkistetaan mainitun lain 10 d §:n mukaisen yhdistämisen johdosta, myös tämän lain mukaisen vakuutuksen voimassaoloaikaa tarkistetaan vastaavasti.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu työeläkevakuutus päättyy tai sen voimassaolo kes-

keytetään, myös tämän lain mukainen vakuutus päättyy tai keskeytyy.

6 §

Vapaaehtoisesti järjestettävä työtaturma- ja ammattitautiturva

Tämän lain mukainen työtaturma- ja ammattitautiturva voidaan ulottaa vapaaehtoisella vakuutuksella koskemaan myös muuta kuin sellaista maatalousyrittäjätyötä, jonka perusteella maatalousyrittäjä on velvollinen ottamaan maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:ssä tarkoitetun vakuutuksen siten kuin tämän lain VI osassa säädetään.

7 §

Vapaa-ajan tapaturmaturva

Tämän lain 5 ja 6 §:ssä tarkoitettuun vakuutukseen voidaan liittää vapaaehtoisella vakuutuksella turva vapaa-ajalla sattuvan tapaturman varalta siten kuin VI osassa säädetään.

8 §

Korvausten ensisijaisuus ja suhde muihin etuuksiin

Vahingoittuneen oikeus korvaukseen tai etuuteen muun lain perusteella ei vähennä hänelle tämän lain mukaan kuuluvaa korvausta, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Tämän lain mukaisiin vakuutuksiin perustuvat korvaukset otetaan huomioon muussa laissa säädettyä korvausta määrättäessä samalla tavoin kuin työtaturma- ja ammattitautilain mukaiset korvaukset, ellei tässä laissa tai muussa laissa toisin säädetä.

9 §

Alueellinen soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan sellaiseen maatalousyrittäjään ja apurahansaajaan, johon so-

velletaan maatalousyrittäjän eläkelain alueellista soveltamisalaa koskevien säännösten nojalla Suomen lainsäädäntöä.

10 §

Toimeenpano

Lain toimeenpanoon kuuluvista tehtävistä huolehtii maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos, jonka tehtävät hoitaa maatalousyrittäjän eläkelaisissa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos.

II OSA

KORVATTAVAT VAHINKOTAPAHTUMAT

2 luku

Yleiset säännökset

11 §

Korvattavat vahinkotapahtumat

Tämän lain mukaisena *vahinkotapahtumana* korvataan työtaturma ja ammattitauti siten kuin jäljempänä säädetään.

Vahinkopäivällä tarkoitetaan työtaturman sattumispäivää ja työtaturma- ja ammattitautilain 31 §:n mukaista ammattitaudin ilmenemispäivää.

12 §

Korvausvelvollisuus ja vakuutus

Vahinkotapahtuman korvaaminen edellyttää, että vahinkotapahtuma on sattunut:

1) maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:n 1—4 tai 6 kohdassa tarkoitettulle maatalousyrittäjälle sellaisena aikana, jolle hän on velvollinen ottamaan mainitun lain 10 §:n mukaisen vakuutuksen, tai maatalousyrittäjän eläkelain 8 a §:ssä tarkoitettulle apurahansaajalle sellaisena aikana, jolle hän on velvollinen ottamaan mainitun lain 10 a §:n mukaisen vakuutuksen;

2) maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettulle maatalousyrittäjälle sellaisena aikana, jolle hän on velvollinen ottamaan ja jolle hänellä on voimassa mainittu lain 10 §:n mukainen vakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi;

3) edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulle henkilölle sellaisena aikana, jona maatalousyrittäjätyö tai apurahansaajan työ ei ole hänen täytettyään 18 vuotta vielä ehtinyt jatkaa yhdenjaksoisesti vähintään neljää kuukautta; tai

4) edellä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulle henkilölle, joka tulee maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi ja joka ei työkyvyttömyytensä johdosta enää ole vakuuttamisvelvollinen, jos vahinkotapahtuma on sattunut ennen kuin 30 päivää on kulunut siitä, kun hän sai tiedon eläkelaitoksen tai muutoksenhakuelimen eläkkeen myöntämistä koskevasta päätöksestä; jollei muuta näytetä, hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaan osoitteen.

Jollei maatalousyrittäjä tai apurahansaaja ole ammattitaudin ilmenemisaikana enää työssä, josta ammattitauti on voinut aiheutua, ja työtapaturma- ja ammattitautilain 32 §:n nojalla korvausvelvollisuus määräytyy maatalousyrittäjätyön tai apurahansaajan työn perusteella, vahinkotapahtuman korvaamisen edellytyksenä on 1 momentista poiketen, että maatalousyrittäjä tai apurahansaaja on täyttänyt 1 momentissa tarkoitettut edellytykset ollessaan korvausvelvollisuuden määräävässä työssä.

13 §

Lääketieteellisen syy-yhteyden arviointi

Vahinkotapahtuman korvaamisen edellytyksenä on todennäköinen lääketieteellinen syy-yhteys vahinkotapahtuman ja vamman tai sairauden välillä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Syy-yhteyden arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti lääketieteelliset löydökset ja havainnot, vahingon sattumistapa sekä aikaisemmat vammat ja sairaudet.

3 luku

Tapaturmaa koskevat säännökset

14 §

Tapaturma

Tapaturmalla tarkoitetaan ulkoisesta tekijästä johtuvaa äkillistä ja odottamatonta tapahtumaa, joka aiheuttaa maatalousyrittäjälle tai apurahansaajalle vamman tai sairauden.

15 §

Muut tapaturman aiheuttamana pidettävät vammat ja sairaudet

Mitä tapaturmasta säädetään, sovelletaan myös työtapaturma- ja ammattitautilain 18 §:ssä lueteltuihin muihin tapaturman aiheuttamina pidettäviin vammoihin ja sairauksiin.

16 §

Tapaturman aiheuttama vamman tai sairauden olennainen paheneminen

Tapaturman seurauksena korvataan myös muun kuin tässä laissa tarkoitettun vamman tai sairauden olennainen paheneminen noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 19 §:ssä säädetään tapaturman aiheuttaman vamman tai sairauden olennaisen pahenemisen korvaamisesta.

4 luku

Maatalousyrittäjän työtapaturmaa koskevat säännökset

17 §

Maatalousyrittäjän työtapaturma

Maatalousyrittäjän työtapaturmalla tarkoitetaan tapaturmaa, joka on sattunut maatalousyrittäjälle maatalousyrittäjätyössä, maatalousyrittäjän työntekopaikan alueella tai maatalousyrittäjän työntekopaikan alueen ulkopuolella siten kuin 18—22 §:ssä säädetään.

18 §

Maatalousyrittäjätöyssä sattunut tapaturma

Maatalousyrittäjätöyssä sattuneena pidetään tapaturmaa, joka on sattunut maatalousyrittäjälle työnteon yhteydessä.

Työntekoon rinnastetaan myös työtehtävistä johtuva matkustaminen. Matkustamiseen katsotaan kuuluvan myös 20 §:n 1 kohdassa tarkoitettu vähäinen poikkeaminen matkareitiltä.

19 §

Tapaturma maatalousyrittäjän työntekopaikan alueella

Maatalousyrittäjälle työntekopaikan alueella muutoin kuin työnteon yhteydessä sattunutta tapaturmaa pidetään työtapaturmana, jos se on sattunut työntekopaikalla oloon tavanomaisesti liittyvässä toiminnassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työntekopaikan alueeseen kuuluu alue, jossa maatalousyrittäjä harjoittaa maatalousyrittäjätöimintänsä ja suorittaa työtehtäviään. Työntekopaikan alueeseen eivät kuulu maatalousyrittäjän asunto tai muut pääasiallisesti yksityiskäytössä olevat alueet.

20 §

Tapaturma maatalousyrittäjän työntekopaikan alueen ulkopuolella

Maatalousyrittäjän työtapaturmana pidetään tapaturmaa, joka on sattunut maatalousyrittäjälle työntekopaikan alueen ulkopuolella seuraaviin olosuhteisiin tavanomaisesti liittyvässä toiminnassa:

1) tavanomainen maatalousyrittäjätöystä johtuva asunnon ja työpaikan välinen matka, johon katsotaan kuuluvan myös vähäinen poikkeaminen matkareitiltä lasten päivähoiton, ruokakaupassa käynnin tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi;

2) työhön liittyvä tavanomainen ruokailu- tai virkistystauko työntekopaikan alueen läheisyydessä.

21 §

Maatalousyrittäjän tapaturma erityisissä olosuhteissa

Maatalousyrittäjän työtapaturmana pidetään myös tapaturmaa, joka ei ole korvattava 18 tai 19 §:n nojalla ja joka on sattunut maatalousyrittäjälle:

1) maatalousyrittäjätöyöhön liittyvään koulutustilaisuuteen kuuluvassa toiminnassa;

2) maatalousyrittäjätöyöhön tai 1 kohdassa tarkoitettuun koulutustilaisuuteen liittyvään virkistystilaisuuteen kuuluvassa toiminnassa;

3) hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisessa työkykyä ylläpitävässä toiminnassa, joka on yhdessä työterveyshuollon kanssa järjestetty maatalousyrittäjälle työterveyshuoltolain (1383/2001) mukaisesti;

4) terveydenhuollon vastaanotolla käyntiin kuuluvassa toiminnassa, kun käynnin syynä on ollut tässä laissa tarkoitettu vahinko tai sen epäily;

5) terveydenhuollon vastaanotolla käyntiin kuuluvassa toiminnassa, kun käynnin syynä on äkillinen sairastuminen kesken työpäivän, työterveyshuoltolain 12 §:n mukainen työterveyshuolto tai maatalousyrittäjätöystä johtuva velvoite;

6) matkalla asunnolta tai työntekopaikalta 1—5 kohdassa tarkoitettuun tilaisuuteen tai toimintaan ja takaisin sen mukaisesti kuin 20 §:n 1 kohdassa säädetään; tai

7) maatalousyrittäjän ollessa majoittuneena työnsä vuoksi poikkeuksellista tapaturman vaaraa aiheuttavissa olosuhteissa, jos tapaturma on johtunut näihin olosuhteisiin liittyvästä syystä.

Työtapaturmana ei kuitenkaan pidetä potilasvahinkolaissa (585/1986) tarkoitettua potilasvahinkoa, joka on sattunut 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettun tutkimuksen tai hoidon yhteydessä.

22 §

Maatalousyrittäjän tapaturma muualla kuin työtehtävän edellyttämässä työntekopaikassa tehdyssä työssä

Mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään työntekopaikan alueella, asunnon ja työpaikan välisellä

matkalla sekä ruokailu- ja virkistystauolla sattuneen tapaturman korvaamisesta, ei sovelleta, kun maatalousyrittäjä tekee työtään muualla kuin työtehtävän edellyttämässä työntekopaikassa.

5 luku

Apurahansaajan työtaturmaa koskevat säännökset

23 §

Apurahansaajan työtaturma

Apurahansaajan työtaturmalla tarkoitetaan tapaturmaa, joka sattuu apurahansaajalle apurahansaajan työssä, työntekopaikan alueella tai työntekopaikan alueen ulkopuolella siten kuin 24—28 §:ssä säädetään.

24 §

Apurahansaajan työssä sattunut tapaturma

Apurahansaajan työssä sattuneena pidetään tapaturmaa, joka on sattunut apurahansaajalle työnteon yhteydessä.

Työntekoon rinnastetaan myös työtehtävästä johtuva matkustaminen. Matkustamiseen katsotaan kuuluvan myös 26 §:n 1 kohdassa tarkoitettu vähäinen poikkeaminen matkareitiltä.

25 §

Tapaturma apurahansaajan työntekopaikan alueella

Apurahansaajalle työntekopaikan alueella muutoin kuin työnteon yhteydessä sattunutta tapaturmaa pidetään työtaturmana, jos se on sattunut työntekopaikalla oloon tavanomaisesti liittyvässä toiminnassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työntekopaikan alueeseen kuuluu alue, jossa apurahansaaja työskentelee apurahansaajan työsään ja suorittaa työtehtäviään. Työntekopaikan alueeseen eivät kuulu apurahansaajan asunto tai muut pääasiallisesti yksityiskäytössä oleva alueet.

26 §

Tapaturma apurahansaajan työntekopaikan alueen ulkopuolella

Apurahansaajan työtaturmana pidetään tapaturmaa, joka on sattunut apurahansaajalle työntekopaikan alueen ulkopuolella seuraaviin olosuhteisiin tavanomaisesti liittyvässä toiminnassa:

1) tavanomainen apurahansaajan työstä johtuva asunnon ja työpaikan välinen matka, johon katsotaan kuuluvan myös vähäinen poikkeaminen matkareitiltä lasten päivähoidon, ruokakaupassa käynnin tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi;

2) työhön liittyvä tavanomainen ruokailu- tai virkistystauko työntekopaikan alueen läheisyydessä.

27 §

Apurahansaajan tapaturma erityisissä olosuhteissa

Apurahansaajan työtaturmana pidetään myös tapaturmaa, joka ei ole korvattava 24 tai 25 §:n nojalla ja joka on sattunut apurahansaajalle:

1) apurahansaajan työhön liittyvään koulutustilaisuuteen kuuluvassa toiminnassa;

2) apurahansaajan työhön tai 1 kohdassa tarkoitettuun koulutustilaisuuteen liittyvään virkistystilaisuuteen kuuluvassa toiminnassa;

3) terveydenhuollon vastaanotolla käyntiin kuuluvassa toiminnassa, kun käynnin syynä on ollut tässä laissa tarkoitettu vahinko tai sen epäily;

4) terveydenhuollon vastaanotolla käyntiin kuuluvassa toiminnassa, kun käynnin syynä on äkillinen sairastuminen kesken työpäivän tai apurahansaajan työstä johtuva velvoite;

5) matkalla asunnolta tai työntekopaikalta 1—4 kohdassa tarkoitettuun tilaisuuteen tai toimintaan ja takaisin sen mukaisesti kuin 26 §:n 1 kohdassa säädetään; tai

6) apurahansaajan ollessa majoittuneena työnsä vuoksi poikkeuksellista tapaturman vaaraa aiheuttavissa olosuhteissa, jos tapaturma on johtunut näihin olosuhteisiin liittyvästä syystä.

Työtaturmana ei kuitenkaan pidetä poti-

lasvahinkolaissa tarkoitettua potilasvahinkoa, joka sattuu 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tutkimuksen tai hoidon yhteydessä.

28 §

Apurahansaajan tapaturma asunnossa ja muualla kuin työtehtävän edellyttämässä työntekopaikassa tehdyssä työssä

Mitä 25 ja 26 §:ssä säädetään työntekopaikan alueella, asunnon ja työpaikan välisellä matkalla sekä ruokailu- ja virkistystauolla sattuneen tapaturman korvaamisesta, ei sovelleta, kun apurahansaaja tekee työtään asunnossaan tai muualla kuin työtehtävän edellyttämässä työntekopaikassa.

6 luku

Ammattitauteja koskevat säännökset

29 §

Ammattitauti

Ammattitautilla tarkoitetaan sairautta, joka on todennäköisesti pääasiallisesti aiheutunut:

1) maatalousyrittäjälle altistumisesta fyysikaaliselle, kemialliselle tai biologiselle tekijälle 18 §:ssä tarkoitetussa työssä, 19 §:ssä tarkoitetulla työntekopaikan alueella tai 21 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetussa koulutuksessa; jos on kysymyksessä maatalousyrittäjän asunnossaan tekemä työ tai 22 §:ssä tarkoitettu työ, edellytyksenä on, että altistus johtuu maatalousyrittäjän työtehtävistä;

2) apurahansaajalle altistumisesta fyysikaaliselle, kemialliselle tai biologiselle tekijälle 24 §:ssä tarkoitetussa työssä, 25 §:ssä tarkoitetulla työntekopaikan alueella tai 27 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetussa koulutuksessa; jos on kysymyksessä 28 §:ssä tarkoitettu työ, edellytyksenä on, että altistus johtuu apurahansaajan työtehtävistä.

Sairauden toteaminen ammattitaudiksi edellyttää sellaista lääketieteellistä tutkimusta, jossa on käytettävissä riittävä tieto

maatalousyrittäjän tai apurahansaajan työolosuhteista sekä työssä olevasta altistuksesta.

Tämän lain mukaisesti ammattitauteihin sovelletaan myös, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain:

1) 27 §:ssä säädetään ammattitautiluettelosta ja ammattitautiluettelossa mainittujen sairauksien korvaamisesta ammattitautina;

2) 31 §:ssä säädetään ammattitaudin ilmenemisajasta;

3) 32 §:ssä säädetään ammattitaudin korvausvelvollisuuden määräytymisestä.

30 §

Ammattitautina korvattava yläraajan jännetulehdus ja olkaluun sivunastan tulehdus

Sen estämättä, mitä 29 §:n 1 momentissa säädetään, sormien, ranteen ja kyynärvarren jännetulehdus sekä olkaluun sivunastan tulehdus korvataan noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 28 §:ssä säädetään ammattitautina korvattavasta yläraajan jännetulehduksesta ja olkaluun sivunastan tulehduksesta.

31 §

Ammattitautina korvattava rannekanavaoireyhtymä

Sen estämättä, mitä 29 §:n 1 momentissa säädetään, rannekanavaoireyhtymä korvataan noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 29 §:ssä säädetään ammattitautina korvattavasta rannekanavaoireyhtymästä.

32 §

Työstä aiheutunut muun vamman tai sairauden olennainen paheneminen

Ammattitautina korvataan myös muun kuin tässä laissa tarkoitetun vamman tai sairauden olennainen paheneminen, joka on todennäköisesti pääasiallisesti aiheutunut maatalousyrittäjän tai apurahansaajan altistumisesta fyysikaaliselle, kemialliselle tai biologiselle tekijälle siten kuin 29—31 §:ssä säädetään. Edellytyksenä on, että altistustekijä on sama, josta edellä tarkoitettu muu vamma tai

sairaus johtuu. Korvausta maksetaan olennaisen pahenemisen ajalta.

7 luku

Työliikekipeytyminen, pahoinpitely ja toisen henkilön muu tahallinen teko sekä henkinen järkytysreaktio

33 §

Työliikekipeytyminen

Mitä työtapaturmasta säädetään, sovelletaan myös lihaksen tai janteen äkilliseen kipeytymiseen, joka on tapahtunut ilman tapaturmaa maatalousyrittäjän tai apurahansaajan suorittaessa yksittäistä kuormittavaa työliikettä 18 tai 24 §:ssä tarkoitettussa työssä (*työliikekipeytyminen*). Korvausta maksetaan, kunnes kipeytyminen on parantunut, enintään kuitenkin kuuden viikon ajalta kipeytymisestä lukien. Korvausta ei makseta, jos kipeytyminen johtuu aikaisemmasta vammasta tai sairaudesta tai sellaisesta kudosvauriosta, joka voi syntyä vain tapaturman aiheuttamana.

34 §

Pahoinpitelyn ja toisen henkilön muun tahallisen teon aiheuttama vahinko

Pahoinpitelyn ja toisen henkilön muun tahallisen teon aiheuttama vahinko maatalousyrittäjälle tai apurahansaajalle korvataan sen estämättä, mitä 18—28 §:ssä ja tämän pykälän 3 momentissa säädetään, jos teon syynä on vahingoittuneen työtehtävä.

Pahoinpitelyn ja toisen henkilön muun tahallisen teon aiheuttamaa vahinkoa ei korvata tämän lain nojalla, jos teon pääasiallisena syynä on vahingoittuneen perhesuhteisiin tai muuhun yksityiselämään liittyvä seikka.

Pahoinpitelyn ja toisen henkilön muun tahallisen teon aiheuttamaa vahinkoa ei korvata tämän lain nojalla, jos se on kohdannut vahingoittunutta maatalousyrittäjää 20 §:n 2 kohdassa tai 21 §:n 2—7 kohdassa taikka apurahansaajaa 26 §:n 2 kohdassa tai 27 §:n 1 momentin 2—6 kohdassa tarkoitettussa toiminnassa.

35 §

Henkinen järkytysreaktio työtapaturman seurauksena

Vahingoittuneelle korvataan työtapaturman seurauksena henkinen järkytysreaktio tässä pykälässä ja työtapaturma- ja ammattitautilain 35 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyin edellytyksin.

Henkisen järkytysreaktion korvaaminen edellyttää myös, että vahingoittunut on ollut välittömästi osallisena työtapaturma- ja ammattitautilain 35 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tapahtumassa ja tapahtuma on kiinteässä ja asiallisessa yhteydessä tämän lain 18—28 §:ssä tarkoitettuihin olosuhteisiin.

Henkistä järkytysreaktiota ei kuitenkaan korvata, jos se on kohdannut maatalousyrittäjää 20 §:n 2 kohdassa tai 21 §:n 1 momentin 2—6 kohdassa taikka apurahansaajaa 26 §:n 2 kohdassa tai 27 §:n 1 momentin 2—5 kohdassa tarkoitettussa toiminnassa, ellei kyseessä ole 34 §:n 1 momentissa tarkoitettu toisen henkilön tahallaan aiheuttama vahinko, jonka syynä on vahingoittuneen työtehtävä.

III OSA

ETUUEDET

8 luku

Sairaanhoidon korvaukset

36 §

Sairaanhoidon kustannusten korvaaminen ja korvattava sairaanhoito

Sairaanhoito korvataan noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 36 ja 37 §:ssä säädetään sairaanhoidon kustannusten korvaamisesta ja korvattavasta sairaanhoidosta.

Oikeudesta saada sairaanhoitoa ja sairaanhoidon järjestämisvastuusta säädetään muussa laissa.

37 §

Korvattavat tutkimuskulut

Kustannukset, jotka ovat aiheutuneet va-

hingon selvittämiseksi tarpeellisesta lääkärisäkäynnistä sekä lääkärin tekemästä ja määräämistä tutkimuksesta korvataan, vaikka kyseessä ei ole tämän lain mukaan korvattava vahinko. Lisäksi korvataan tarpeelliset kulut, jotka ovat aiheutuneet maatalousyrittäjän tai apurahansaajan sairauden työperäisyyden selvittämiseen tarvittavien työolosuhdetietojen hankkimisesta. Lääkäriissäkäyntiin sekä lääkärin tekemään ja määräämään tutkimukseen sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 36 ja 37 §:ssä säädetään.

38 §

Julkisessa terveydenhuollossa annetun sairaanhoidon korvaaminen

Julkisessa terveydenhuollossa annetun sairaanhoidon korvaamisessa noudatetaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain:

1) 39 §:ssä säädetään korvauksesta vahingoittuneelle sairaanhoidosta aiheutuneista kustannuksista;

2) 40 ja 41 §:ssä säädetään kunnan tai kuntayhtymän oikeudesta täyskustannusmaksuun ja julkisen terveydenhuollon toimintayksikön ilmoitusvelvollisuudesta; ja

3) 42 §:ssä säädetään vakuutuslaitoksen oikeudesta ohjata vahingoittunut hoitopaikkaan.

39 §

Yksityisessä terveydenhuollossa annetun sairaanhoidon korvaaminen

Yksityisessä terveydenhuollossa annetun sairaanhoidon korvaamisessa noudatetaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain:

1) 43 §:ssä säädetään korvauksesta yksityisessä terveydenhuollossa annetun sairaanhoidon kustannuksista;

2) 44 §:ssä ilman maksusitoumusta annetun sairaanhoidon kustannusten korvaamisesta; ja

3) 45 §:ssä säädetään maksusitoumusta edellyttävän sairaanhoidon kustannusten korvaamisesta.

40 §

Ulkomailla annetun sairaanhoidon korvaaminen

Toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa annetun sairaanhoidon kustannusten korvaamiseen sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 36 §:ssä ja EU:n sosiaaliturva-asetuksissa säädetään.

Vahingoittuneelle korvataan kustannukset kolmannessa valtiossa annetusta sairaanhoidosta noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 47 §:ssä säädetään.

41 §

Ansionmenetyksen korvaaminen tutkimusajalta

Maatalousyrittäjälle ja apurahansaajalle maksetaan 37 §:ssä tarkoitetun tutkimuksen ja sen aiheuttaman työkyvyttömyyden ajalta ansionmenetykskorvausta 2 momentin mukaisesti, kuitenkin enintään seitsemältä päivältä.

Ansionmenetykskorvauksena maksetaan kultakin päivältä määrä, joka on 1/360 maatalousyrittäjätyöstä ja apurahansaajan työstä 61 §:n mukaisesti määräytyvästä vuosityöansiosta tai tämän lain mukaisen vapaaehtoisen vakuutuksen 117 tai 126 §:n mukaisesta vuosityöansiosta vahinkopäivänä, jos tutkimuksen ja sen aiheuttaman työkyvyttömyyden ajallinen kesto edestakaisine matkoineen on yli kymmenen tuntia. Jos tutkimuksen ja sen aiheuttaman työkyvyttömyyden ajallinen kesto edestakaisine matkoineen ei ylitä kymmentä tuntia, mutta on kuitenkin yli kuusi tuntia, ansionmenetykskorvauksena maksetaan määrä, joka on 1/720 maatalousyrittäjätyöstä ja apurahansaajan työstä 61 §:n mukaisesti määräytyvästä vuosityöansiosta tai tämän lain mukaisen vapaaehtoisen vakuutuksen 117 tai 126 §:n mukaisesta vuosityöansiosta vahinkopäivänä. Ansionmenetykskorvausta ei makseta, jos tutkimuksen ja sen aiheuttaman työkyvyttömyyden ajallinen kesto edestakaisine matkoineen ei ylitä kuutta tuntia.

Tässä pykälässä tarkoitettuun ansionmenetykskorvaukseen ei sovelleta, mitä 62—66 §:ssä säädetään vuosityöansiosta. Tätä pykälää sovellettaessa 11 §:stä poiketen

vahinkopäivänä pidetään päivää, jona 1 momentissa tarkoitettu tutkimus on alkanut.

Jos vahinko sittemmin osoittautuu korvattavaksi ja vahingoittuneelle maksetaan 1 momentin mukaiselta ajalta 10 luvun mukaista ansionmenetyskorvausta, vähennetään ansionmenetyskorvauksesta 1 momentin mukainen korvaus.

9 luku

Muut kustannusten korvaukset

42 §

Matka- ja majoituskulujen korvaaminen

Vahingoittuneelle korvataan matka- ja majoituskulut noudattaen, mitä työtaturma- ja ammattitautilain 50 §:ssä säädetään matka- ja majoituskulujen korvaamisesta.

43 §

Hoitotuki

Vahingoittuneelle maksetaan hoitotukea noudattaen, mitä työtaturma- ja ammattitautilain 51 §:ssä säädetään hoitotuesta.

44 §

Vaatelisä

Vahingoittuneelle maksetaan vaatelisää noudattaen, mitä työtaturma- ja ammattitautilain 52 §:ssä säädetään vaatelisästä.

45 §

Kodinhoidon lisäkustannusten korvaaminen

Vahingoittuneelle korvataan kodinhoidon lisäkustannukset noudattaen, mitä työtaturma- ja ammattitautilain 53 §:ssä säädetään kodinhoidon lisäkustannusten korvaamisesta.

46 §

Eräiden henkilökohtaisessa käytössä olleiden esineiden korvaaminen

Vahingoittuneelle korvataan eräät henkilö-

kohtaisessa käytössä olleet esineet noudattaen, mitä työtaturma- ja ammattitautilain 54 §:ssä säädetään.

10 luku

Ansionmenetyskorvaukset ja pysyvän haitan korvaaminen

Yleiset säännökset

47 §

Ansionmenetyskorvaukset

Tämän lain mukaiset ansionmenetyskorvaukset ovat päiväraha, tapaturmaeläke ja kuntoutusraha.

Päiväraha

48 §

Oikeus päivärahaan

Vahingoittuneella on oikeus päivärahaan yhden vuoden ajan vahinkopäivästä lukien, jos hän on vahingon johdosta kykenemätön tekemään työtään kokonaan tai osittain.

Päivärahaan ei kuitenkaan ole oikeutta, jos vahingoittuneen kyky tehdä työtään on heikentynyt vähemmän kuin 10 prosenttia.

Päivärahaa maksetaan jokaiselta kalenteripäivältä vahinkopäivää lukuun ottamatta. Päivärahaa ei kuitenkaan makseta, jos vahingoittunut ei ole ollut joko kokonaan tai osittain kykenemätön tekemään työtään vähintään kolmena peräkkäisenä päivänä vahinkopäivää lukuun ottamatta.

Jos ammattitauti ilmenee aikana, jolloin vahingoittunut on vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeellä, ja altistus on tapahtunut ennen eläkkeelle jäämistä, oikeus päivärahaan arvioidaan sen työn perusteella, jota hän viimeksi teki ennen siirtymistään eläkkeelle. Tällöin päivärahan määrä perustuu 50 §:n 1 momentista poiketen kaikkien työansioden osalta 62 §:n perusteella määräytyvään vuosityöansioon.

49 §

Päiväraha osittaisen työkyvyttömyyden perusteella

Jos vahingoittunut on osittain kykenemätön tekemään työtään, päiväraha on, jollei työtapaturma- ja ammattitautilain 58 §:stä muuta johdu, työkyvyn heikentymistä vastaava suhteellinen osa päivärahan 50 ja 51 §:n mukaisesta täydestä määrästä. Työkyvyn heikentymän suhteellinen osuus pyöristetään lähimpään viiteen prosenttiin.

Työkyvyn heikentymä arvioidaan vamman tai sairauden maatalousyrittäjän tai apurahan-saajan työskentelylle aiheuttamien rajoitusten perusteella. Työkyvyn heikentymä maatalousyrittäjätöön tai apurahansaajan työn rinnalla työsuhteessa tehdyn työn osalta määritetään selvittämällä vahingoittuneen työstään saamien ansiotulojen vähenemisen syy-yhteys vahinkotapahtumaan.

50 §

Päivärahan määräytyminen

Päiväraha perustuu vuosityöansioon. Päiväraha on 1/360 vahingoittuneen 61—66 §:n mukaisesta vuosityöansiosta. Kuitenkin, jos vahingoittunut oli vahinkopäivänä työsuhteessa tai jos hän teki työsuhteen rinnalla myös työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan vakuutettua yrittäjätöitä, päiväraha määräytyy näiden ansioiden osalta enintään 28 päivän ajalta vahinkopäivästä lukien sitä lukuun ottamatta noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 58 sekä 81 §:ssä säädetään.

Jos maatalousyrittäjä ja hänen omaisensa osoittavat, että viimeisen vuoden aikana ennen vahinkotapahtuman sattumista maatalousyrittäjän eläkelain 16 tai 17 §:ssä tarkoitetuissa viljelmän työtuloon vaikuttavissa tekijöissä on tapahtunut muutos, joka korottaisi maatalousyrittäjän työtuloa sanotun lain säännösten mukaisesti, ja maatalousyrittäjä, mikäli hänet edelleen on vakuutettava, on tehnyt hakemuksensa työtulonsa tarkistamiseksi, otetaan edellä mainittu muutos huomioon vuosityöansiota määrättäessä. Muutoksen perustuessa mainitun lain 16 §:n 4

momentissa tarkoitettuun viljelmän tuottavuuteen voidaan aikaisemminkin tapahtunut muutos ottaa huomioon, mikäli se olosuhteisiin nähden on kohtuullista. Tässä momentissa tarkoitettua korotettua vuosityöansiota käytetään päivärahaa määrättäessä kuitenkin vain siltä osin kuin päiväraha myönnetään neljän kuukauden jälkeiselle ajalle vahinkotapahtuman sattumisesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua korotusta varten on esitettävä selvitys maatalousyrittäjätöiminnan laadussa, laajuudessa tai muodossa taikka maatalousyrittäjän työpanoksessa tapahtuneista muutoksista. Selvityksinä voidaan myös esittää työansioita koskevat tiedot maatalousyrittäjän kirjanpidosta tai verotusta varten pidettävistä muistiinpanoista.

51 §

Päivärahan vähimmäismäärä

Jos 50 §:n mukaan määräytyvä täysimääräinen päiväraha on pienempi kuin se olisi 66 §:n mukaisen vähimmäisvuosityöansion perusteella laskettuna, päiväraha maksetaan vähimmäisvuosityöansion perusteella laskettuna. Päivärahaa ei kuitenkaan koroteta, jos vahingoittunut vahinkotapahtuman sattuessa sai vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä, lukuun ottamatta 48 §:n 4 momentissa tarkoitettuja tapauksia.

52 §

Päivärahan vähentäminen vahingoittuneen myötävaikutuksen perusteella

Päivärahaa vähennetään vahingoittuneen myötävaikutuksen perusteella noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 61 §:ssä säädetään.

53 §

Päivärahasta tehtävä palkansaajamaksujen vähennys

Siltä osin kuin päiväraha tai sen suuruisena maksettava kuntoutusraha perustuu työsuhteen ansioihin, päivärahaan sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 62 §:ssä

säädetään palkansaajamaksujen vähentämisestä päivärahasta.

Tapaturmaeläke

54 §

Oikeus tapaturmaeläkkeeseen

Vahingoittuneella on oikeus tapaturmaeläkkeeseen vahinkopäivän vuosipäivästä alkaen, jos työkyvyn voidaan arvioida vahingon johdosta heikentyneen vähintään 10 prosenttia.

Työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon vahingoittuneen jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota vahingoittuneen voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Tällöin otetaan huomioon vahingoittuneen koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat.

Työkyvyn heikentymää määritettäessä selvitetään työansioiden vähentymisen syy-yhteys vahinkotapahtumaan. Verrattaessa vahinkotapahtuman jälkeen saatuja työansioita vahingoittuneen vuosityöansioon, vuosityöansio tarkistetaan vertailuajankohdan tasoon työntekijän eläkelain 96 §:n mukaisella palkkakertoimella.

Sen lisäksi, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, maatalousyrittäjän työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon hänen maatalousyrittäjän eläkelain mukainen tulo-nsa, joka on voimassa vahinkotapahtuman jälkeen. Jos maatalousyrittäjän työkyvyn arvioidaan heikentyneen maatalousyrittäjätyössä, maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta toistaiseksi myönnettävään tapaturmaeläkkeeseen, mikäli mainittua tuloa ei ole pienennetty vahinkotapahtuman jälkeen.

55 §

Tapaturmaeläke osittaisen työkyvyttömyyden perusteella

Jos vahingoittuneen työkyky on osittain heikentynyt, tapaturmaeläke on työkyvyn heikentymistä vastaava suhteellinen osa 57 §:n mukaisesta eläkkeen määrästä. Työkyvyn heikentymän suhteellinen osuus pyöristetään lähimpään viiteen prosenttiin.

56 §

Tapaturmaeläkkeen myöntäminen määräajaksi tai toistaiseksi

Tapaturmaeläke myönnetään joko määräajaksi siten kuin 94 §:ssä säädetään tai toistaiseksi. Tapaturmaeläkettä ei voida myöntää toistaiseksi ennen kuin kuntoutuksen tarve ja mahdollisuudet on selvitetty.

57 §

Tapaturmaeläkkeen määrä ja kertakorotus

Tapaturmaeläkkeen enimmäismäärä on vuodessa 85 prosenttia 61—66 §:n mukaisesta vuosityöansioista siihen asti, kunnes vahingoittunut on täyttänyt 65 vuotta, minkä jälkeen se on 70 prosenttia vuosityöansioista, kuitenkin siten, että eläkkeeseen tehdään kertakorotus noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 67 §:ssä säädetään.

Tapaturmaeläke tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä.

58 §

Oikeus tapaturmaeläkkeeseen vanhuuseläkkeellä sattuneen vahinkotapahtuman perusteella

Jos vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittunut teki eläkkeellä ollessaan, oikeus tapaturmaeläkkeeseen päättyy, kun vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut on sitä aikaisemmin täyttänyt 68 vuotta.

Kuntoutusraha

59 §

Kuntoutusraha

Vahingoittuneella on oikeus kuntoutusrahaan 69 §:n 1 momentin mukaisen ammatillisen kuntoutuksen ajalta. Samalta ajalta ei ole oikeutta päivärahaan eikä tapaturmaeläkkeeseen.

Kuntoutusraha on yhden vuoden ajan va-

hinkopäivästä lukien täysimääräisen päivärahan suuruinen työkyvyn heikentymisestä riippumatta. Sen jälkeen kuntoutusraha on täysimääräisen tapaturmaeläkkeen suuruinen työkyvyn heikentymisestä riippumatta. Jos kuntoutus ei kuitenkaan estä vahingoittunutta tekemästä hänelle sopivaa ansiotyötä, kuntoutusraha määräytyy 48 ja 49 §:n tai 54 ja 55 §:n mukaan.

Kuntoutusraha maksetaan 2 momentin suuruisena myös työtaturma- ja ammattitautilain 89 §:n 3 momentin 4 kohdan mukaisen koulutuksen opetusohjelmaan kuuluvan loman ajalta.

Opiskelijan ansionmenetykskorvaus opiskelun estyessä

60 §

Päätoimisen opiskelun estyminen

Jos vahinkotapahtuma sattuu päätoimisesti opiskelevalle, työtaturma- ja ammattitautilain 58 §:ssä säädetyn ajan kuluttua päivärahaa tai tapaturmaeläkettä maksetaan täyden työkyvyttömyyden mukaan, jos vahinko estää pääasiallisesti opiskelun. Päivärahaa tai tapaturmaeläkettä maksetaan puolet täyden työkyvyttömyyden mukaisesta ansionmenetykskorvauksesta, jos vahinko merkittävästi rajoittaa opiskelua.

Jos 1 momentin nojalla maksetaan päivärahaa tai tapaturmaeläkettä, opiskelun aikaisen työn ansioiden menetystä ei erikseen korvata.

Vuosityöansion määrittäminen

61 §

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan vuosityöansio

Maatalousyrittäjän vuosityöansiona pidetään hänelle maatalousyrittäjätyöstä maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vahvistettua vuotuista työtuloa tai vuotuisten työtulojen yhteismäärää vahinkotapahtuman sattuessa. Apurahansaajan vuosityöansiona pidetään hänelle apurahansaajan työstä maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vahvistettua vuotuista työtuloa tai vuotuisten työtulojen yhteismäärää vahinkotapahtuman sattuessa.

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan, joka on velvollinen ottamaan maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen vakuutuksen vahinkotapahtuman sattumishetkelle mutta jolla ei ole vakuutusta voimassa vahinkotapahtuman sattuessa tai jolla on vahinkotapahtuman sattuessa vireillä maatalousyrittäjän eläkelain mukainen työtulon tarkistamisasia tai jonka 1 momentissa tarkoitettua vuotuista työtuloa tarkistetaan maatalousyrittäjän eläkelain 10 d §:n mukaisen yhdistämisen johdosta, vuosityöansiona pidetään hänelle vahinkotapahtuman sattumishetkelle maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vahvistettavaa vuotuista työtuloa tai työtulojen yhteismäärää.

Edellä 12 §:n 1 momentin 3 tai 4 kohdassa tarkoitettua maatalousyrittäjän tai apurahansaajan vuosityöansio määrätään maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesti työtulon vahvistamiselle tai tarkistamiselle säädettyjä perusteita noudattaen.

Maatalousyrittäjän vuosityöansioon sovelletaan myös, mitä 50 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään viljelmän työtuloon vaikuttavissa tekijöissä tapahtuneen muutoksen huomioon ottamisesta maatalousyrittäjän vuosityöansiossa.

Jos maatalousyrittäjällä tai apurahansaajalla oli vahinkotapahtuman sattuessa myös 116 §:n mukainen vakuutus, vuosityöansiossa otetaan huomioon myös mainitun vakuutuksen vuosityöansio vahinkotapahtuman sattuessa.

Maatalousyrittäjätoimintaa harjoittavan apurahansaajan vuosityöansiona pidetään maatalousyrittäjätyöstä tämän pykälän mukaan määräytyvän vuosityöansion ja apurahansaajan työstä tämän pykälän mukaan määräytyvän vuosityöansion yhteismäärää.

62 §

Vuosityöansio ammattitaudin ilmetessä eläkeaikana

Jos vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeellä olevalla ilmenee ammattitauti, jonka aiheuttanut altistus on tapahtunut ennen eläkkeelle jäämistä tämän lain mukaan vakuutetussa työssä, vuosityöansiota määritettäessä vahinkotapahtuman sattumisajankohtana pidetään eläkkeelle jäämisen ajankohtaa tai ajankoh-

taa, jona tämän lain mukainen vakuutus oli viimeksi voimassa. Vuosityöansiossa huomioon otettavat ansiot tarkistetaan ammattitaudin ilmenemisvuoden indeksitasoon työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

63 §

Muusta toiminnasta saatujen ansioiden huomioon ottaminen vuosityöansiossa

Jos vahingoittunut vahinkotapahtuman sattuessa oli myös yhdessä tai useammassa työsuhteessa, vuosityöansiossa otetaan huomioon myös hänen työsuhteesta saamansa ansiot noudattaen, mitä työtaturma- ja ammattitautilain 71—73, 78 ja 81 §:ssä sekä 80 §:n nojalla annetussa säännöksessä säädetään.

Jos vahingoittuneella oli vahinkotapahtuman sattuessa työtaturma- ja ammattitautilain 82 §:ssä tarkoitettuja työansioita, otetaan myös ne huomioon vuosityöansiossa noudattaen, mitä mainitussa lainkohdassa säädetään.

Jos vahingoittunut vahinkotapahtuman sattuessa teki myös työtaturma- ja ammattitautilain 188—190 §:n mukaan vapaaehtoisesti vakuutettua yrittäjän työtä, vuosityöansioon lasketaan mukaan myös mainitun vakuutuksen vuosityöansio.

64 §

Päätoimisesti ammattiin opiskelevan vuosityöansio

Työtaturma- ja ammattitautilain 76 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätoimisesti ammattiin opiskelevan vahingoittuneen vuosityöansiossa otetaan tämän lain 61 §:n mukaisen vuosityöansion lisäksi huomioon työtaturma- ja ammattitautilain mainitun lainkohdan mukaan määrätty vuosityöansio.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua vuosityöansiota käytetään vuosityöansiona myös, kun vahinkotapahtuma sattuu vuoden kuluessa mainitussa momentissa tarkoitettua opiskelun päättymisestä ja vahingoittuneen työansio vahinkotapahtuman sattuessa jää mainitussa momentissa tarkoitettua vuosityöansiota alemmaksi.

65 §

Koululaisen vuosityöansio

Perusopetuslain (628/1998) ja lukiolain (629/1998) mukaisessa opetuksessa olevan vahingoittuneen vuosityöansio määräytyy noudattaen, mitä työtaturma- ja ammattitautilain 77 §:ssä säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettua vahingoittuneen 61 ja 63 §:n mukaisesti määräytyvä vuosityöansio on kuitenkin suurempi kuin 1 momentin mukaisesti määräytyvä vuosityöansio, vuosityöansio määräytyy 61 ja 63 §:n mukaisesti.

66 §

Vähimmäisvuosityöansio

Jos tämän luvun säännösten perusteella määrätty vuosityöansio jää pienemmäksi kuin 13 680 euroa, se korotetaan 13 680 euroksi. Vuosityöansiota ei kuitenkaan koroteta, jos vahingoittunut vahinkotapahtuman sattuessa sai vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä lukuun ottamatta vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeellä olevaa, johon sovelletaan 62 §:ää.

Pysyvän haitan korvaaminen

67 §

Haittaraha

Haittaraaha maksetaan vahingoittuneelle vahinkotapahtuman aiheuttamasta vammasta ja sairaudesta johtuvasta pysyvästä yleisestä haitasta.

Pysyvän yleisen haitan korvaamiseen sovelletaan, mitä työtaturma- ja ammattitautilain:

- 1) 83 §:ssä säädetään haittarahasta;
 - 2) 84 §:ssä säädetään haittaluokan määrittämisestä;
 - 3) 85 §:ssä säädetään haittaluokituksesta;
 - 4) 86 §:ssä säädetään haittarahan määrästä;
- ja
- 5) 87 §:ssä säädetään haittarahan maksamisesta.

11 luku

Kuntoutuskorvaukset

68 §

Kuntoutuksen yleiset edellytykset

Kuntoutuksesta aiheutuvia kustannuksia korvataan vahingoittuneelle noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 88 §:ssä säädetään kuntoutuksen yleisistä edellytyksistä.

69 §

Ammatillinen kuntoutus

Tämän lain mukaiseen ammatilliseen kuntoutukseen sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain:

1) 89 §:ssä säädetään ammatillisesta kuntoutuksesta; ja

2) 90 §:ssä säädetään ammatillisesta kuntoutuksesta ulkomailla.

Vahingoittuneelle maksetaan kuntoutusrahaa ammatillisen kuntoutuksen jälkeen noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 92 §:ssä säädetään.

70 §

Ammatillisessa kuntoutuksessa olevan työtapaturma- ja ammattitautiturva

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen, joka korvaa 69 §:n 1 momentin mukaisen ammatillisen kuntoutuksen kustannuksia, on vakuutettava vahingoittunut työtapaturma- ja ammattitautilain 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella kuntoutukseen sisältyvässä työ- ja koulutuskokeilussa, työhön valmennuksessa ja työharjoittelussa sattuvan vahinkotapahtuman varalta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa vahinkotapahtumassa vuosityöansio määritetään noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 91 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

71 §

Muut kuntoutuskorvaukset

Muihin kuntoutuskorvauksiin sovelletaan,

mitä työtapaturma- ja ammattitautilain:

1) 93 §:ssä säädetään palveluasumisesta;

2) 94 §:ssä säädetään päivittäisissä toiminnoissa tarvittavista apuvälineistä;

3) 95 §:ssä säädetään asunnonmuutostöistä;

4) 96 §:ssä säädetään tulkkauspalveluista vahinkotapahtuman aiheuttaman näkö-, kuulo- tai puhevamman johdosta;

5) 97 §:ssä säädetään korvauksesta omaisen sopeutumisvalmennuksessa mukanaolosta; ja

6) 98 §:ssä säädetään kuntoutuksen matkajamajoituskustannusten korvaamisesta.

12 luku

Vahingoittuneen kuoleman johdosta maksettavat korvaukset

72 §

Perhe-eläke

Kun vahingoittunut on kuollut tässä laissa tarkoitetun vahinkotapahtuman seurauksena, maksetaan hänen jälkeensä perhe-eläkettä noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 99 §:ssä säädetään perhe-eläkkeestä.

Tämän lain mukaiseen perhe-eläkkeeseen sovelletaan myös, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain:

1) 100 ja 101 §:ssä säädetään lesken ja lapsen oikeudesta eläkkeeseen;

2) 102 §:ssä säädetään oikeudesta perhe-eläkkeeseen vahinkotapahtuman jälkeen alkaneen avioliiton tai avoliiton perusteella;

3) 103 §:ssä säädetään perhe-eläkeoikeuden alkamisesta ja päättymisestä;

4) 104 §:ssä säädetään perhe-eläkkeen määrästä;

5) 105 §:ssä säädetään perhe-eläkkeen maksamisen estävästä seikasta;

6) 106 §:ssä säädetään leskeneläkkeen laskamisesta ja kertasuorituksesta; ja

7) 107 ja 108 §:ssä säädetään leskeneläkkeen tulosovituksesta ja sen ajankohdasta.

73 §

Hautausapu ja vainajan kuljetuskustannukset

Hautausapuun ja sen maksamiseen sovelle-

taan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 99 §:ssä sekä 109 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Vainajan kuljetuskustannusten korvaamiseen sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 109 §:n 3 momentissa säädetään.

IV OSA

ETUUKSIEN TOIMEENPANO

13 luku

Korvausasian vireilletulo ja asianosaiset

74 §

Vahinkotapahtumasta ilmoittaminen maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle

Vahingoittuneen on ilmoitettava maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle tämän lain mukaisesta vahinkotapahtumasta 75 §:ssä tarkoitetulla ilmoituksella viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä vahinkopäivästä.

Jos vahingoittunut on laiminlyönyt 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisen, korvaus voidaan evätä viivästymisajalta, jos epäminen on olosuhteet huomioon ottaen kohtuullista.

Jos terveydenhuollon toimintayksikkö ei ole saanut tietoonsa 1 momentissa tarkoitettua vakuutuslaitosta, työtapaturma- ja ammattitautilain 41 §:ssä tarkoitettu ilmoitus tehdään korvausvastuussa olevan vakuutuslaitoksen selvittämiseksi Tapaturmavakuutuskeskukselle.

Tämän lain 124 §:n mukaiseen vapaa-ajan vakuutukseen perustuvan vahinkotapahtuman ilmoittamiseen ei kuitenkaan sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään ilmoitusvelvollisuutta koskevasta määräajasta.

75 §

Vahingoittuneen ilmoitus vahinkotapahtumasta

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos vahvistaa vahingoittuneen tämän lain mu-

kaista vahinkotapahtumaa koskevan ilmoituksen kaavan.

Ilmoitukseen on merkittävä:

1) vahinkotapahtumassa vahingoittuneen nimi, henkilötunnus ja muut korvauskäsittelyä varten välttämättömät yksilöinti- ja yhteystiedot;

2) tiedot vahinkotapahtuman sattumisajasta ja -paikasta, sattumisolosuhteista sekä syistä ja seurauksista;

3) tieto vahingoittuneen muusta yrittäjätöiminnästä ja työsuhteista; ja

4) muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä korvausasian käsittelyä, 152 §:ssä tarkoitettua tilastotoimintaa sekä muutoin tämän lain toimeenpanoa varten.

76 §

Korvausasian vireilletulo

Korvausasia tulee vireille, kun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on saanut vahingoittuneen tekemän 75 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vahinkotapahtumasta.

Korvausasia tulee vireille myös, kun julkisen terveydenhuollon toimintayksikkö toimittaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 41 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tai kun yksityisen terveydenhuollon toimintayksikkö toimittaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle vahingon vuoksi hoitoa saaneen vahingoittuneen hoitokäyntiä koskevat potilasmerkinnät sisältävän ilmoituksen. Vireilletulon edellytyksenä on, että terveydenhuollon toimintayksikön ilmoituksesta käyvät ilmi vahingoittuneen nimi, syntymäaika tai henkilötunnus, yhteystiedot sekä tiedot vahinkotapahtumasta.

77 §

Korvausasian vireilletulosta ilmoittaminen vahingoittuneelle

Jos korvausasia on tullut vireille muulla tavoin kuin vahingoittuneen ilmoituksella, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on viipymättä ilmoitettava vahingoitu-

neelle häntä koskevan korvausasian vireilletulosta ja pyydyttävä vahingoittunutta viipymättä toimittamaan 75 §:ssä tarkoitettu ilmoitus vahinkotapahtumasta maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle. Vahingoittuneelle on annettava tiedot asian vireilletulon ajasta, ilmoituksen tekijästä ja ilmoitetusta vahinkotapahtumasta.

Ilmoitukseen on sisällytettävä henkilötietolain (523/1999) 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu selvitys vahingoittuneen henkilötietojen käsittelystä tämän lain mukaisen korvausasian yhteydessä.

78 §

Toimivaltakysymyksen ratkaiseminen

Jos maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos ja työtapaturma- ja ammattitautilaisissa tarkoitettu vakuutuslaitos eivät pääse yksimielisyyteen siitä, mikä vakuutuslaitos on toimivaltainen, noudatetaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 114 §:ssä säädetään.

79 §

Korvausasian vireille saattamista koskeva määräaika

Korvausasian vireille saattamista koskevaan määräaikaan ja korvausasian vireille saattamiseen määräajan jälkeen sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 116 §:ssä säädetään.

80 §

Asianosaiset

Käsiteltäessä korvausasiaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksessa asianosaisia ovat vahingoittunut ja kuolemantapauksessa hänen edunsaajansa. Asianosaisia eivät ole vahingoittuneen työnantaja, vahingoittuneelle sairaanhoitoa antanut terveydenhuollon ammattihenkilö tai hoitolaitos, hoidon järjestämistä vastaava oleva kunta tai kuntayhtymä eikä se, jolle maatalousyrittä-

jien tapaturmavakuutuslaitos maksaa tämän lain perusteella vahingoittuneen sijasta tai muutoin korvauksen tai muun suorituksen.

81 §

Puhevallan käyttö

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hyväksymä vahingoittuneen tai edunsaajan lähiomainen tai vahingoittuneesta huolehtinut henkilö voi käyttää vahingoittuneen puhevaltaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen käsitellessä korvausasiaa, jos vahingoittunut tai hänen edunsaajansa ei kykene itse hoitamaan korvausasiaansa iän, vamman, sairauden tai muun niihin rinnastettavan syyn takia siihen saakka, kunnes vahingoittuneelle on määrätty edunvalvoja tai edunvalvontavaltuutettu.

14 luku

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitosta koskevat menettelysäännökset korvausasiassa

82 §

Selvittämisvelvollisuus

Korvausasian tultua vireille maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on huolehdittava tarvittavan selvityksen hankkimisesta ja asian joutuisasta käsittelystä. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on selvitettävä, onko kysymyksessä tämän lain mukaan korvaukseen oikeuttava vahinkotapahtuma ja mihin korvauksiin se oikeuttaa. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on aloitettava korvausasian selvittäminen viipymättä ja viimeistään seitsemän arkipäivän kuluessa vireilletulosta.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on ilmoitettava vahingoittuneelle korvauksen hakemista koskevasta 86 §:n mukaisesta vuoden määräajasta.

83 §

Muut korvausasian käsittelyä koskevat säännökset

Korvausasian käsittelyssä on noudatettava, mitä:

- 1) työtapaturma- ja ammattitautilain 120 §:ssä säädetään ammatillisen kuntoutuksen tarpeen selvittämisestä;
- 2) työtapaturma- ja ammattitautilain 121 §:ssä säädetään lääkäriasiantuntijan osallistumisesta korvausasian käsittelyyn; ja
- 3) työtapaturma- ja ammattitautilain 122 §:ssä säädetään asiakirjan saapumismerkinnästä.

84 §

Päätöksen antaminen

Tämän lain nojalla annettavaan päätökseen sovelletaan, mitä:

- 1) työtapaturma- ja ammattitautilain 124 §:ssä säädetään korvausta koskevan päätöksen antamisesta ja perustelemisesta;
- 2) työtapaturma- ja ammattitautilain 125 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä ja 3 momentissa säädetään päätöksen antamisesta työnantajalle; ja
- 3) työtapaturma- ja ammattitautilain 127 §:ssä säädetään päätöksen antamisen ja täytäntöönpanon määräajasta.

85 §

Päätöksen antaminen eräistä maksuista ja kustannuksista

Tämän lain 38 §:n 2 kohdassa tarkoitettua täyskustannusmaksusta annetaan päätös kunnalle tai kuntayhtymälle noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 126 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos maksaa 167 §:ssä tai 168 §:n 2 momentissa tarkoitettua korvauksen taikka 168 §:n 3 momentissa tarkoitettua palkkion vaadittua pienempänä, sen on annettava tästä päätös tietojen luovuttajalle.

Päätös on annettava kirjallisesti, ja siihen on liitettävä muutoksenhakuosoitus.

15 luku

Vahingoittunutta ja muuta korvauksenhakijaa koskevat menettelysäännökset korvausasiassa

86 §

Eräiden kulukorvausten hakeminen

Sen estämättä, mitä 82 §:ssä säädetään maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen velvollisuudesta korvausasian selvittämiseen, korvausta on haettava:

- 1) työtapaturma- ja ammattitautilain 37 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista lääkkeistä ja hoitotarvikkeista aiheutuneista kustannuksista;
- 2) 41 §:ssä tarkoitettua ansionmenetyksestä;
- 3) 42 §:ssä tarkoitettua matka- ja majoituskuluista;
- 4) 45 §:ssä tarkoitettua kodinhoidon lisäkustannuksista;
- 5) 46 §:ssä tarkoitettua henkilökohtaisessa käytössä olleista esineistä; ja
- 6) 71 §:n 6 kohdassa tarkoitettua kuntoutuksen matka- ja majoituskustannuksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua korvausta on haettava vuoden kuluessa kustannusten syntymisestä. Jos maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on evännyt oikeuden korvaukseen vahingosta, määräaika lasketaan siitä, kun muutoksenhakuvelimen päätös, jonka perusteella hoidon kustannukset tulevat korvattaviksi, tuli lainvoimaiseksi. Jos korvausasia ei ole vireillä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksessa kustannusten syntymisajankohtana, määräaika lasketaan kuitenkin aikaisintaan korvausasian vireilletulosta.

Jos korvausta ei ole voitu painavan syyn vuoksi hakea määräajan kuluessa, sitä on haettava viimeistään vuoden kuluessa esteen lakkaamisesta.

Korvausta 1 momentissa tarkoitettua kustannuksista haetaan toimittamalla maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle selvitys aiheutuneista kustannuksista, kustannusten perusteista sekä siitä, mihin vahinkotahtumaan kustannukset liittyvät.



87 §

Leskeneläkkeen hakeminen

Työtapaturma- ja ammattitautilain 100 §:n 2 momentissa tarkoitetun henkilön on erikseen haettava leskeneläkettä toimittamalla maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle selvitys eläkeoikeutensa perusteista.

88 §

Velvollisuus edistää korvausasian selvittämistä

Vahingoittunut on velvollinen myötävaikuttamaan korvausasian selvittämiseen. Vahingoittunut on velvollinen korvauksen saamiseksi antamaan maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle pyynnöstä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tämän lain mukaisen korvausasian selvittämiseksi. Vahingoittuneen edunsaaja on vastaavasti velvollinen antamaan perhe-eläkeoikeuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot.

89 §

Velvollisuus edistää ammatillisen kuntoutuksen toteutumista

Vahingoittunut on velvollinen myötävaikuttamaan 69 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ammatillista kuntoutusta koskevan selvittelyn ja kuntoutustoimenpiteiden toteutumiseen.

90 §

Velvollisuus mennä tutkimuksiin

Vahingoittunut on velvollinen korvauksen saamiseksi menemään viivytyksettä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen osoittamaan vammansa tai sairautensa taikka työ- ja toimintakykynsä selvittämistä varten lääketieteellisesti hyväksytyyn ja hyvään hoito- ja toimintakäytäntöön perustuvaan tut-

kimukseen, joka on tarpeen korvausoikeuden selvittämistä varten.

91 §

Velvollisuus ottaa vastaan sairaanhoitoa

Vahingoittunut on velvollinen korvauksen saamiseksi ottamaan vastaan lääkärin määräämää korvattavan vamman tai sairauden vuoksi tarpeellista lääketieteellisesti hyväksyttyä ja hyvään hoito- ja toimintakäytäntöön perustuvaa sairaanhoitoa, joka todennäköisesti parantaa hänen työ- tai toimintakyk्याän.

92 §

Velvollisuus ilmoittaa korvaukseen vaikuttavista muutoksista

Korvauksensaaja on velvollinen viipymättä oma-aloitteisesti ilmoittamaan maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle korvaukseen vaikuttavista muutoksista seuraavasti:

1) päivärahaa tai tapaturmaeläkettä saava terveydentilansa, työkykynsä, työntekonsa tai työansionsa olennaisesta muutoksesta;

2) haittarahaa tai hoitotukea saava avun tarpeen tai haitan muutoksesta;

3) kuntoutuskorvausta saava kuntoutuksen keskeytymisestä tai olennaisesta viivästymisestä;

4) leskeneläkettä saava uuden avioliiton tai työtapaturma- ja ammattitautilain 100 §:n 2 momentissa tarkoitetun olosuhteen alkamisesta;

5) lapseneläkettä 17 ikävuoden jälkeen saava opiskelun tai koulutuksen päättymisestä ennen 25 ikävuoden täyttämistä.

Vahingoittuneen ja perhe-eläkettä saavan on maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen pyynnöstä toimitettava maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle väestökisteriviranomaisen antama todistus tai muu luotettava selvitys, josta ilmenee korvauksensaajan olleen elossa aikana, jolta korvausta maksetaan.

16 luku

Korvauksen maksaminen

93 §

Korvauksen erääntyminen ja maksutapa

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on maksettava päätökseensä perustuva korvaus viivytyksettä. Korvaus maksetaan maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen kustannuksella korvauksensaajan ilmoittamalle tilille.

Päiväraha tai sen suuruisena maksettava kuntoutusraha maksetaan ainakin kerran kuukaudessa jälkikäteen. Tapaturmaeläke tai sen suuruisena maksettava kuntoutusraha, jatkuvana maksettava haittaraha ja tämän lain mukainen määräajaksi tai toistaiseksi myönnetty hoitotuki ja vaatelisä sekä perhe-eläke maksetaan kuukausittain etukäteen siten, että korvaus on nostettavissa maksukuukauden ensimmäisenä pankkipäivänä.

Päätökseen on merkittävä myönnetyn korvauksen määrä ja korvauserien eräpäivä, kun päätöksellä myönnetty korvaus joltain osin erääntyy maksettavaksi vasta myöhemmin.

94 §

Korvauksen myöntäminen määräaikaisena

Jos vamman tai sairauden tilan kehitystä tai työkyvyn heikentymisen kestoa ei voida riittävällä varmuudella arvioida, korvaus myönnetään määräajaksi ja korvauksensaaja veloitetaan jatkokorvauksen saamista varten esittämään uusi selvitys korvauksen suuruuteen vaikuttavista seikoista.

95 §

Korvauksen tarkistaminen olosuhdemuutoksen takia

Jos korvaukseen vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu olennainen muutos, korvaus tarkistetaan vastaamaan muuttuneita olosuhteita siitä ajankohdasta lukien, jolloin muutoksen on luotettavasti osoitettu tapahtuneen.

Haittaraha tarkistetaan noudattaen, mitä

työtapaturma- ja ammattitautilain 87 §:n 4 momentissa säädetään.

96 §

Korvauksen ennakon maksaminen ilman päätöstä

Jos maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos katsoo oikeuden korvaukseen riidattomaksi, mutta 84 §:n 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä korvauksen myöntämisestä ei voida vielä antaa, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos voi maksaa korvauksen ennakkoa ilmoittamalla korvauksensaajalle kirjallisesti maksettavan korvauksen määrästä. Ennakko on vähennettävä myöhemmin myönnettävästä korvauksesta.

97 §

Korvauksen maksaminen muulle kuin vahingoittuneelle

Korvauksen maksamisessa on noudatettava, mitä:

1) työtapaturma- ja ammattitautilain 139 §:ssä säädetään korvauksen maksamisesta työnantajalle ja sairauskassalle;

2) työtapaturma- ja ammattitautilain 140 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta eläkelaitokselle;

3) työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta työttömyysetuuden ajalta työttömyyskassalle ja Kansaneläkelaitokselle;

4) työtapaturma- ja ammattitautilain 142 §:ssä säädetään muun takautuvan korvauksen maksamisesta Kansaneläkelaitokselle; ja

5) työtapaturma- ja ammattitautilain 143 §:ssä säädetään korvauksen maksamisesta kunnalle.

98 §

Korvausten maksamisen etusijajärjestys

Jos korvaus on tämän tai muun lain nojalla maksettava muulle kuin sille, jolle se on tämän lain perusteella myönnetty, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella, toimielimellä tai muulla taholla on

siihen oikeus, korvaus maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

1) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle 112 §:n mukaisesti maksamattomina vakuutusmaksuina;

2) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle sen aiheettomasti maksaman korvauksen 145 §:ssä tarkoitettuna takaisinperintänä;

3) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslain (1224/2004) 12 luvun 2 §:n ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 22 §:n nojalla;

4) työnantajalle ja sairauskassalle työtapaturma- ja ammattitautilain 139 §:n ja valtiolle palkkaturvalain (866/1998) 16 §:n nojalla;

5) työttömyyskassalle työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n ja Kansaneläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 141 tai 142 §:n nojalla;

6) eläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 140 §:n nojalla;

7) kunnalle työtapaturma- ja ammattitautilain 143 §:n nojalla;

8) Kansaneläkelaitokselle opintotukilain (65/1994) 28 §:n nojalla; sekä

9) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n nojalla.

99 §

Ansionmenetykskorvauksen maksun keskeyttäminen vankeusrangaistuksen ajalta

Ansionmenetykskorvauksen maksamiseen ja maksamisen keskeyttämiseen vankeusrangaistuksen ajalta sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 144 §:ssä säädetään.

17 luku

Velvoitteiden laiminlyönnin vaikutus korvausasian käsittelyyn

100 §

Korvausasian käsittelyn ja maksamisen keskeyttäminen sekä asian ratkaiseminen

Jos vahingoittunut tai hänen edunsaajansa

laiminlyö 88 §:ssä säädetyn tietojen antamisvelvollisuuden tai vahingoittunut laiminlyö 90 §:n mukaisen velvollisuutensa mennä tutkimuksiin korvausoikeuden selvittämiseksi taikka 91 §:ssä säädetyn velvollisuutensa ottaa vastaan sairaanhoitoa, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella on oikeus keskeyttää korvausasian käsittely siihen saakka, kunnes vahingoittunut tai edunsaaja täyttää velvoitteensa.

Jos korvausta saava laiminlyö 92 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuutensa tai muutoin on ilmeistä, että edellytykset myönnetyn korvauksen maksamisen jatkamiselle eivät enää täyty, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos voi väliaikaisesti keskeyttää korvauksen maksamisen. Maksamisen keskeyttämisestä on välittömästi ilmoitettava vahingoittuneelle tai hänen edunsaajalleen.

Jos korvausasian käsittely on 1 momentin nojalla tai korvauksen maksaminen 2 momentin nojalla keskeytetty, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on ratkaistava oikeus korvaukseen käytettävissä olevien selvitysten perusteella. Päätös on annettava viivytyksettä.

101 §

Ammatillisen kuntoutuksen keskeytyminen

Jos tämän lain mukainen ammatillinen kuntoutus tai kuntoutustarpeen ja –mahdollisuuksien selvittäminen keskeytyy taikka kuntoutuksen alkaminen viivästyy vahingoittuneesta riippuvasta syystä, joka ei ole korvattavan vamman tai sairauden seurausta, keskeytymisen tai viivästymisen ajalta ei makseta kuntoutusrahaa.

102 §

Takautuvan korvauksen maksaminen keskeyttämisen jälkeen

Jos 100 §:n 3 momentin nojalla annetun päätöksen jälkeen korvausasian käsittely aloitetaan uudelleen, korvausta ei ilman erityistä syytä makseta vuotta pitemmältä ajalta takautuvasti.

103 §

Sairaanhoitoa koskevan velvoitteen laiminlyönnin vaikutus korvaukseen

Jos vamma tai sairaus on olennaisesti pitkittynyt tai se on olennaisesti pahentunut vahingoittuneen 91 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden laiminlyönnin johdosta, korvausta ei makseta siltä osin kuin se aiheutuu mainitusta syystä.

104 §

Viivästyskorotus

Jos maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on laiminlyönyt päätöksen antamisen työtapaturma- ja ammattitautilain 127 §:ssä säädettyssä ajassa tai korvauksen maksamisen tämän lain 93 §:ssä säädetyllä tavalla, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on maksettava korvaus viivästysajalta korotettuna. Viivästyskorotus on korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa viivästyskorotusta ei kuitenkaan koske lakisääteistä vakuustustoimintaa harjoittavien vakuutus- ja eläkelaitosten välisiä yhteensovittukseen eikä takautumisoikeuteen perustuvia suorituksia.

Viivästyskorotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Saman päätöksen perusteella myöhemmin maksettavalle korvauserälle viivästyskorotus kuitenkin lasketaan korvauserän eräpäivästä. Kun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen antamaan päätökseen on haettu muutosta, voi muutoksenhakuelin määrätä, että viivästyskorotus lasketaan myöhemmästä ajankohdasta, jos maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen korvauksensaajan olosuhteissa.

Jos maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos ei ole voinut maksaa korvausta oikeassa ajassa korvauksensaajasta johtuvasta syystä, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos ei ole velvollinen maksamaan viivästyskorotusta pidemmältä ajalta kuin siitä

päivästä, jona maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on saanut tiedon esteen lakkaamisesta. Jos korvauksen maksaminen viivästyy lain säännöksen johdosta, yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen tai muun niihin rinnastettavan ylivoimaisen esteen vuoksi, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos ei ole velvollinen maksamaan viivästyskorotusta tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Viivästyskorotusta, jonka määrä on pienempi kuin 7,28 euroa, ei makseta.

V OSA

VAKUUTTAMINEN JA VAKUUTUSMAKSUT

18 luku

Vakuuttaminen ja vakuutusmaksun määräytyminen

105 §

Vakuutusmaksuvelvollisuus

Tämän lain mukaisen turvan kustantamiseksi maatalousyrittäjän ja apurahansaajan, jolla on tämän lain mukainen vakuutus, on maksettava sanotun vakuutuksen ajalta vakuutusmaksu.

Vakuutettu vastaa henkilökohtaisesti tässä laissa tarkoitetusta vakuutusmaksusta. Maatalousyrittäjän pakolliseen vakuutukseen perustuvaan vakuutusmaksuun sovelletaan myös, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 26 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään vakuutusmaksusta vastaavista muista tahoista. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokseen sovelletaan, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 26 §:n 4 momentissa säädetään velvollisuudesta antaa edellä tarkoitettuun vastuuseen vaikuttavat tiedot.

106 §

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan työajan vakuutuksen vakuutusmaksu

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa

maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta maatalousyrittäjän ja apurahansaajan työajan vakuutusmaksujen laskuperusteet. Maksun suuruus on määrättävä siten, että se vastaa 148 §:n 3 momentissa tarkoitettua maatalousyrittäjien ja apurahansaajien vakuutusmaksuosuutta.

Maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesti vakuutetun maatalousyrittäjän työajan vakuutuksen vakuutusmaksua alennetaan sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitetuissa perusteissa vahvistamalla määrällä, jos maatalousyrittäjä on vakuutusmaksun kohdistumisvuotta edeltävän lokakuun 1 päivänä kuulunut työterveyshuoltolaissa tarkoitetun työterveyshuollon piiriin. Alennuksen saaminen edellyttää lisäksi, että mainitun lain 12 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työpaikkakäynnistä on edellä mainittuun ajankohtaan mennessä kulunut enintään neljä vuotta. Viimeksi mainitusta edellytyksestä voidaan poiketa, jos työterveyshuoltoon liittymisestä on kulunut enintään neljä vuotta edellyttäen kuitenkin, että työpaikkakäynnin suorittamisesta on sovittu, ja myöhemminkin, jos osoitetaan, että työpaikkakäyntiä ei ole maatalousyrittäjästä riippumattomasta syystä voitu suorittaa sanotussa ajassa. Ellei vakuutuksen päättymisestä muuta johdu, alennus myönnetään täysin kalenterivuosin sen vuoden loppuun asti, jonka kuluessa edellytykset alennuksen saamiselle päättyvät.

107 §

Maatalousyrittäjän pakkovakuuttaminen ja työajan vakuutuksen vakuutusmaksun korotus

Mitä maatalousyrittäjän eläkelain 12 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään maatalousyrittäjän pakkovakuuttamisesta ja vakuutusmaksun perimisestä korotettuna laiminlyönnin ajalta, sovelletaan myös tämän lain mukaiseen pakolliseen vakuutukseen ja vakuutusmaksuun. Vakuutusmaksun korotukseen sovelletaan, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 24 §:ssä säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun vakuutusmaksun korotukseen sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään vakuutusmaksusta.

108 §

Apurahansaajan pakkovakuuttaminen

Mitä maatalousyrittäjän eläkelain 12 a §:n 3 momentissa säädetään apurahansaajan pakkovakuuttamisesta ja vakuutusmaksun perimisestä, sovelletaan myös tämän lain mukaiseen vakuutukseen ja vakuutusmaksuun.

109 §

Vapaa-ajan vakuutuksen vakuutusmaksu

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta vapaa-ajan vakuutuksen vakuutusmaksun laskuperusteet.

19 luku

Vakuutusmaksun perintä, vanhentuminen ja maksamattomien vakuutusmaksujen vähentäminen etuuksista

110 §

Vakuutusmaksun periminen

Tämän lain mukaiseen pakolliseen vakuutukseen perustuva vakuutusmaksu peritään maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen vakuutusmaksun yhteydessä. Tällöin noudatetaan, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 22 §:n 2 momentin nojalla annetussa säännöksessä säädetään vakuutusmaksun eräpäivistä.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos voi vakuutusehdoilla määrätä tämän lain mukaisten vapaaehtoisten vakuutusten vakuutusmaksujen eräpäivät toisin kuin 1 momentissa säädetään.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun vakuutusmaksun perimiseen sovelletaan, mitä maatalousyrittäjän eläkelain:

1) 25 §:ssä säädetään vakuutusmaksun viivästyskorosta;

2) 27 §:ssä säädetään vakuutusmaksun perinnän keskeyttämisestä;

3) 28 §:ssä säädetään vakuutusmaksun ulosottokelpoisuudesta; ja

4) 29 §:ssä säädetään vakuutusmaksun vanhentumisesta.

111 §

Aiheettomasti maksetun vakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen

Aiheettomasti maksetun vakuutusmaksun palautuksen vanhentumiseen sovelletaan, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 30 §:ssä säädetään.

112 §

Maksamatta jääneiden vakuutusmaksujen vähentäminen korvauksesta

Tämän lain mukaiseen pakolliseen vakuutukseen perustuvasta korvauksesta saadaan vähentää:

1) korvauksensaajan maksamatta jääneet tämän lain mukaiset pakolliset vakuutusmaksut korotuksineen ja viivästyskorkoineen;

2) korvauksensaajan maksamatta jääneet maatalousyrittäjän eläkelain 10 ja 10 a §:n mukaisten vakuutusten vakuutusmaksut korotuksineen ja viivästyskorkoineen; ja

3) korvauksensaajan maksamatta jääneet maatalousyrittäjän eläkelain mukaiset ryhmähenkivakuutusmaksut viivästyskorkoineen.

Kulloinkin maksettavasta korvauserästä ei saa korvauksensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kolmanneksen siitä korvauserän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun korvauserästä on ennakkoperintälain (1118/1996) nojalla pidätetty ennakko tai rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) nojalla lähdevero. Vakuutusmaksujen perinnästä johtuvan vähennyksen katsotaan kulloinkin koskevan vanhinta perimiskelpoista ja vielä maksamatta olevaa vakuutusmaksua.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään maksamatta jääneiden vakuutusmaksujen vähentämisestä korvauksesta, ei kuitenkaan koske hoitotukea, vaatelisää, haittarahaa, hautausapua taikka tämän lain mukaan maksettavaa kustannusten korvausta. Korvauksesta ei myöskään voida vähentää sellaisia tämän lain

tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaisia maksamattomia vakuutusmaksuja korotuksineen ja viivästyskorkoineen, joita peritään korvauksensaajalta maatalousyrittäjän eläkelain 26 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutusmaksuvastuun perusteella.

113 §

Maksamatta jääneiden vakuutusmaksujen vähentäminen työeläkkeestä

Maatalousyrittäjän eläkelain 97 §:ssä tarkoitetut eläkkeensaajan maksamatta jääneet tämän lain mukaiset pakollisen vakuutuksen vakuutusmaksut korotuksineen ja viivästyskorkoineen voidaan vähentää hänen maatalousyrittäjän eläkelain 97 §:ssä tarkoitetusta eläkkeestään noudattaen, mitä mainitussa pykälässä säädetään. Mitä edellä säädetään, ei kuitenkaan koske tämän lain mukaisia vakuutusmaksuja, joita peritään eläkkeensaajalta maatalousyrittäjän eläkelain 26 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutusmaksuvastuun perusteella.

VI OSA

VAPAAEHTOISET VAKUUTUKSET

20 luku

Yleiset säännökset

114 §

Vapaaehtoiset työajan ja vapaa-ajan vakuutukset

Tämän lain mukaisia vapaaehtoisia vakuutuksia ovat työajan vapaaehtoinen työtapaturma- ja ammattitautivakuutus sekä vapaa-ajan vapaaehtoinen tapaturmavakuutus.

Vapaaehtoiseen vakuutukseen sovelletaan pakollista vakuutusta koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos ei voi vakuutusehdoilla laajentaa vapaaehtoisien vakuutuksen turvaa. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos voi vakuutusehdoissa rajata vapaaehtoisien vapaa-ajan vakuutuksen koskemaan vain harrasteliikunnassa sattuvia tapaturmia, rajata harrasteur-

heilulajeja vakuutuksen ulkopuolelle tai tehdä rajoituksia vakuutettavaan henkilökoukoon.

115 §

Vakuutuksen myöntäminen ja alkaminen

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on myönnettävä siltä haettu 114 §:n mukainen vapaaehtoinen työajan ja vapaa-ajan vakuutus, jos tämän lain mukaiset vakuuttamisen edellytykset täyttyvät. Edellä säädetystä poiketen maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos voi kuitenkin olla myöntämättä edellä tarkoitettua vakuutusta maatalousyrittäjälle tai apurahansaajalle, jolta maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella on erääntyneitä riidattomia saatavia.

Vakuutus ei voi alkaa takautuvasti. Vakuutus alkaa aikaisintaan sitä seuraavasta päivästä, jona maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on vastaanottanut vakuutusta koskevan hakemuksen.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos voi vakuutusehdoilla määrätä vakuutetun ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tekemään vakuutus sopimukseen merkittävistä seikoista, vapaaehtoisen työajan ja vapaa-ajan vakuutuksen vakuutuskaudesta ja vakuutuksen voimassaolon jatkumisesta vakuutuskausittain sekä vakuutusehtojen muutosten voimaantulon ajankohdasta.

21 luku

Työajan vakuutus

116 §

Maatalousyrittäjän vapaaehtoinen työajan vakuutus

Tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada itsensä vakuutetuksi 2 §:ssä tarkoitettua maatalousyrittäjätyössä sattuvien vahinkotapahtumien varalta vapaaehtoisella työajan vakuutuksella, jos häntä ei kyseisen maatalousyrittäjätyön osalta vakuuteta 5 §:n mukaisella pakollisella työajan vakuutuksella ja hän muutoin täyttää tässä laissa säädetty vakuuttamisen edellytykset.

Oikeus saada vapaaehtoinen työajan vakuutus on 2 §:ssä tarkoitettulla maatalousyrittäjällä:

1) jonka vuosityöansio tämän pykälän mukaan vakuutettavasta maatalousyrittäjätyöstä on maatalousyrittäjän eläkelain 7 §:n 4 kohdassa tarkoitettua määrää pienempi, mutta kuitenkin vähintään puolet edellä tarkoitettua määrästä;

2) jonka viljelmä on maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:n 1 kohdassa edellytettyä kokoa pienempi ja jonka vuosityöansio on vähintään tämän momentin 1 kohdassa säädetyn suuruinen;

3) tämän lain mukaisen vahinkotapahtuman varalta, joka sattuu aikana, jolle maatalousyrittäjä ei ole velvollinen ottamaan maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:ssä tarkoitettua vakuutusta ja hänen vuosityöansionsa on vähintään 1 kohdassa säädetyn suuruinen.

117 §

Vapaaehtoisen työajan vakuutuksen vuosityöansio

Maatalousyrittäjän vuosityöansio, jota käytetään 116 §:n 1 momentissa tarkoitettua vakuutuksessa ansionmenetyskorvausten, perhe-eläkkeen ja vakuutusmaksun perusteena, vahvistetaan vakuutettavan maatalousyrittäjätyön osalta maatalousyrittäjän työpanosta vastaavan vuotuisen työtulon suuruisiksi noudattaen maatalousyrittäjän eläkelain 14—21 §:ssä säädettyjä periaatteita. Vapaaehtoisen työajan vakuutukseen perustuvassa vuosityöansiossa otetaan huomioon vain vapaaehtoisella työajan vakuutuksella vakuutettua maatalousyrittäjätyöstä vahvistettu vuosityöansio vahinkotapahtuman sattumishetkellä.

Vapaaehtoisen työajan vakuutuksen vuosityöansioon ei sovelleta, mitä 61 ja 63—66 §:ssä säädetään. Vuosityöansio tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettua palkkakertoimella.

Jos maatalousyrittäjän työpanokseen liittyvät olosuhteet muuttuvat, vuosityöansio tarkistetaan maatalousyrittäjän eläkelain 14—21 §:ssä säädettyjä periaatteita noudattaen muutuneita olosuhteita vastaavaksi. Vuosityöan-

siota ei tarkisteta takautuvasti. Maatalousyrittäjä on velvollinen ilmoittamaan maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle työpanokseensa ja vakuutettuun maatalousyrittäjätöyöhön liittyvien olosuhteiden muuttumisesta vuosityöansion tarkistamista varten.

118 §

Päiväraha

Maatalousyrittäjän 116 §:n mukaiseen vakuutukseen perustuva päiväraha on 50 §:stä poiketen 1/360 117 §:ssä tarkoitetusta vuosityöansiosta.

Sovellettaessa 49 §:ää työkyvyn heikentymä arvioidaan vamman tai sairauden 49 §:n 2 momentista poiketen maatalousyrittäjätöyölle aiheuttamien rajoitusten perusteella ja päiväraha on työkyvyn heikentymistä vastaava suhteellinen osa päivärahan 1 momentin mukaisesta täydestä määrästä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun päivärahaan ei sovelleta, mitä 51 ja 60 §:ssä säädetään.

119 §

Tapaturmaeläke

Arvioitaessa maatalousyrittäjän 116 §:n mukaiseen vakuutukseen perustuvaa oikeutta tapaturmaeläkkeeseen 54 §:n mukaan otetaan 54 §:n 2 ja 3 momentissa mainittujen seikkojen lisäksi 54 §:n 4 momentista poiketen huomioon maatalousyrittäjän 117 §:ssä tarkoitettu vuosityöansio, joka on voimassa vahinkotapahtuman jälkeen. Jos maatalousyrittäjän työkyvyn arvioidaan heikentyneen maatalousyrittäjätöyössä, maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta toistaiseksi myönnettävään tapaturmaeläkkeeseen, mikäli mainittua vuosityöansiota ei ole pienennetty vahinkotapahtuman jälkeen.

Kun lasketaan maatalousyrittäjän 116 §:n mukaiseen vakuutukseen perustuvan tapaturmaeläkkeen määrää 55 ja 57 §:n nojalla, vuosityöansiona käytetään 57 §:n 1 momentista poiketen 117 §:n mukaista vuosityöansiota. Maatalousyrittäjän 116 §:n mukaiseen vakuutukseen perustuvaan tapaturmaeläkkeeseen ei sovelleta, mitä 60 §:ssä säädetään.

120 §

Kuntoutusraha

Maatalousyrittäjän 116 §:n mukaiseen vakuutukseen perustuva kuntoutusraha on yhden vuoden ajan vahinkopäivästä lukien 118 §:n mukaisesti määräytyvän täysimääräisen päivärahan suuruinen työkyvyn heikentymisestä riippumatta. Sen jälkeen kuntoutusraha on 119 §:n mukaisesti määräytyvän täysimääräisen tapaturmaeläkkeen suuruinen työkyvyn heikentymisestä riippumatta. Jos tämän lain 116 §:n mukaiseen vakuutukseen perustuva kuntoutus ei estä vahingoittunutta tekemästä hänelle sopivaa ansiotyötä, kuntoutusrahaa määrättäessä 59 §:n 2 momentin mukaisesti 48 ja 49 §:ää sovellettaessa vuosityöansioon noudatetaan, mitä 118 §:n 2 momentissa säädetään, sekä 54 ja 55 §:ää sovellettaessa, mitä 119 §:n 2 momentissa säädetään.

121 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen oikeus irtisanoa maatalousyrittäjän vapaaehtoinen työajan vakuutus

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella on oikeus irtisanoa maatalousyrittäjän vapaaehtoinen työajan vakuutus, jos vakuutuksenottaja on laiminlyönyt erääntyneen vakuutusmaksun maksamisen tai jos vakuutuksenottaja on tahallisesti antanut korvausasian käsittelyä tai vakuutusmaksun määräämistä varten vääriä tai puutteellisia tietoja hankkiakseen itselleen tai toiselle oikeudetonta taloudellista hyötyä.

Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti. Vakuutus päättyy 30 vuorokauden kuluttua irtisanomisen lähettämisestä. Kun irtisanomisen syy on 1 momentissa tarkoitettu vakuutusmaksun maksamisen laiminlyönti, vakuutus ei kuitenkaan pääty, jos vakuutuksenottaja on maksanut erääntyneen vakuutusmaksun ennen irtisanomisajan päättymistä. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on annettava vakuutuksen päättymisestä päätös vakuutuksenottajalle.

122 §

Maatalousyrittäjän vapaaehtoisen työajan vakuutuksen päättyminen

Maatalousyrittäjän vapaaehtoinen työajan vakuutus päättyy vapaaehtoisella työajan vakuutuksella vakuutetun maatalousyrittäjätyön päättyessä. Vakuutus voi päättyä takautuvasti.

Vapaaehtoinen työajan vakuutus päättyy myös, jos maatalousyrittäjä on vapaaehtoisella työajan vakuutuksella vakuutetun maatalousyrittäjätyön osalta velvollinen ottamaan maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:n mukaisen vakuutuksen. Vakuutus päätetään tällöin tämän lain 5 §:n mukaisen vakuutuksen alkamista edeltävään päivään.

Vapaaehtoisella työajan vakuutuksella vakuutetun maatalousyrittäjän, joka on täyttänyt 75 vuotta, on pyydettyessä toimitettava maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle hänen työskentelyään sekä työ- ja toimintakykyään koskeva selvitys sen selvittämiseksi, että vakuuttamisen edellytykset edelleen ovat voimassa. Selvitys on toimitettava maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle kuukauden kuluessa selvityspyynnön lähettämisestä. Jos maatalousyrittäjä ei toimita pyydettyä selvitystä työskentelystään sekä työ- ja toimintakyvystään, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos voi päättää maatalousyrittäjän vapaaehtoisen työajan vakuutuksen siihen päivään, jona selvitys on tullut toimittaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle.

Maatalousyrittäjän on viipymättä ilmoitettava maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle vakuutuksen päättymisen aiheuttavasta olosuhteen muutoksesta.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on annettava vakuutuksen päättymisestä päätös vakuutuksenottajalle.

123 §

Maatalousyrittäjän oikeus irtisanoa vapaaehtoinen työajan vakuutus

Maatalousyrittäjä voi kirjallisesti irtisanoa vapaaehtoisen työajan vakuutuksen päättymään aikaisintaan siitä ajankohdasta, kun irtisanomislomitus on saapunut maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle.

22 luku

22 luku

Vapaa-ajan vakuutus

124 §

Vapaaehtoinen maatalousyrittäjän ja apurahansaajan vapaa-ajan vakuutus

Tämän lain mukaisesti pakollisesti vakuutetulla maatalousyrittäjällä tai apurahansaaajalla sekä vapaaehtoisen työajan vakuutuksen ottaneella maatalousyrittäjällä on oikeus liittää vakuutukseensa vapaa-ajan tapaturmavakuutus. Vakuutuksen perusteella korvataan vahinkotapahtumana tapaturma, joka ei ole sattunut 18—28 §:ssä tarkoitetuissa olosuhteissa eikä työtapaturma- tai ammattitaitilain 21—25 tai 196 §:ssä tarkoitetuissa olosuhteissa.

Jos vakuutuksenottajalla on oikeus vapaa-ajan vakuutukseen sekä maatalousyrittäjänä että apurahansaaajana, vakuutus myönnetään maatalousyrittäjän vapaa-ajan vakuutuksena. Jos apurahansaaaja alkaa apurahansaaajan työn rinnalle liitetyn vapaa-ajan vakuutuksen voimassa ollessa toimia 2 §:ssä tarkoitettuna maatalousyrittäjänä siten, että hänellä olisi oikeus liittää tekemänsä maatalousyrittäjätyön rinnalle tämän lain mukainen vapaa-ajan vakuutus, apurahansaaajan vakuutus muuttuu maatalousyrittäjän vakuutukseksi. Jos tässä momentissa tarkoitettuna maatalousyrittäjän maatalousyrittäjätyö päättyy, vakuutus muuttuu apurahansaaajan vakuutukseksi.

125 §

Apurahansaajan vakuutuksen voimassaolo

Apurahansaajan vapaa-ajan vakuutus on aina määräaikainen ja voimassa enintään saman ajan, jolle apurahansaaajalle on 5 §:n 2 momentin mukaisesti joko vahvistettu vakuutus tai hänen vakuutustaan on keskeytyksen jälkeen jatkettu taikka vakuutuksen voimassaoloaika on tarkistettu.

Vapaa-ajan vakuutuksen voimassaolo kuitenkin jatkuu määrärajan päättymisestä huolimatta niin pitkään kuin apurahansaaajalla on

yhdenjaksoisesti voimassa 5 §:n 2 momentin mukaisesti vahvistettu, jatkettu tai tarkistettu vakuutus. Vapaa-ajan vakuutuksen voimassaolon jatkuminen edellyttää kuitenkin, että määräajan päättyessä apurahansaajalla on joko vireillä vakuutushakemus, jonka perusteella hänellä alkaa tai jatkuu 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakuutus viimeistään määräajan päättymispäivää seuraavasta päivästä, tai hänelle on jo vahvistettu tällainen vakuutus. Mitä edellä säädetään vapaa-ajan vakuutuksen voimassaolon jatkumisesta, noudatetaan myös hakemukseen, jonka perusteella apurahansaajan vakuutuksen voimassaoloaikaa tarkistetaan 5 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Apurahansaajan vapaa-ajan vakuutuksen määräaikaisuudesta huolimatta vakuutus voidaan irtisanoa siten kuin 127 ja 129 §:ssä säädetään.

126 §

Vapaa-ajan vakuutuksen vuosityöansio

Vapaa-ajan vakuutuksen vuosityöansio on vapaa-ajan vakuutuksen ansionmenetyskorvauksen, perhe-eläkkeen ja vakuutusmaksun perusteena. Vuosityöansio tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella.

Pakolliseen työajan vakuutukseen liitetyn vapaa-ajan vakuutuksen vuosityöansio on maatalousyrittäjällä ja apurahansaajalla aina kulloinkin voimassa olevien tämän lain mukaisten työajan vakuutusten vuosityöansioiden yhteismäärä 61 §:n mukaisesti määräytyen. Muusta ansiotyöstä kuin maatalousyrittäjätyöstä tai apurahansaajan työstä saatua ansiota ei oteta huomioon vapaa-ajan vakuutuksen vuosityöansiota laskettaessa, eikä vapaa-ajan vakuutuksen vuosityöansioon sovelleta, mitä 62—65 §:ssä säädetään. Tämän lain 51 ja 66 §:ää sovelletaan vasta edellä tarkoitettuun yhteenlaskettuun vuosityöansioon.

Vapaaehtoiseen työajan vakuutukseen liitetyn vapaa-ajan vakuutuksen vuosityöansio määräytyy kuten 117 §:ssä tarkoitettu vuosityöansio. Vuosityöansioon ei kuitenkaan sovelleta 62 §:ää.

Tämän lain 41 §:n mukaista ansionmene-

tyskorvausta määrättäessä ei pakollisen työajan vakuutukseen liitetyn vapaa-ajan vakuutuksen vuosityöansioon 2 momentista poiketen sovelleta, mitä 66 §:ssä säädetään.

127 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen oikeus irtisanoa maatalousyrittäjän vapaaehtoinen vapaa-ajan vakuutus

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella on oikeus irtisanoa vakuutus vakuutusehdoissa määrätyillä perusteilla.

128 §

Vapaa-ajan vakuutuksen päättyminen

Vapaa-ajan vakuutus päättyy maatalousyrittäjätyön ja apurahansaajan työn päättyessä. Vakuutus voi päättyä takautuvasti. Vapaa-ajan vakuutus päättyy irtisanomisesta riippumatta silloin, kun maatalousyrittäjällä tai apurahansaajalla ei ole enää voimassa 5 §:n mukainen pakollinen työajan vakuutus tai 116 §:ssä tarkoitettu työajan vakuutus.

Apurahansaajan vapaa-ajan vakuutus päättyy ilman irtisanomista, jollei vakuutus jatku 125 §:n 2 momentin mukaisesti. Viimeksi mainitussa tapauksessa vakuutuksen voimassaolo lakkaa irtisanomisesta riippumatta yhdenjaksoisen vakuutusjakson päättyessä.

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan on viipymättä ilmoitettava maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle vakuutuksen päättymisen aiheuttavasta olosuhteen muutoksesta.

129 §

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan oikeus irtisanoa vapaaehtoinen vapaa-ajan vakuutus

Maatalousyrittäjä tai apurahansaaja voi kirjallisesti irtisanoa vapaa-ajan vakuutuksen päättymään aikaisintaan siitä ajankohdasta, kun irtisanomisilmoitus on saapunut maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle.

130 §

Korvattavuuden rajoitukset

Vapaa-ajan vakuutuksen perusteella ei korvata 29—31 §:ssä tarkoitettua ammattitautia, 32 §:ssä tarkoitettua ammattitautina korvattavaa vamman tai sairauden olennaista pahenemista, 33 §:ssä tarkoitettua työliikeypöytymistä eikä toisen henkilön tahallaan aiheuttamaa vahinkoa.

Vapaa-ajan vakuutuksen perusteella ei korvata myöskään:

- 1) potilasvahinkolaissa tarkoitettua vahinkoa;
- 2) vahinkotapahtumaa, jonka johdosta vahingoittuneella on oikeus työtaturma- ja ammattitautilain tai muun lain nojalla työtaturma- ja ammattitautilain mukaiseen korvaukseen;
- 3) liikennevakuutuslaissa tai muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vastaavassa laissa tarkoitettua liikennevahinkoa; eikä
- 4) raideliikennevastuulaissa (113/1999) tai muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vastaavassa laissa tarkoitettua raide-liikennevahinkoa.

Sen estämättä, mitä 2 momentin 2 kohdassa säädetään, vahingoittuneella on kuitenkin oikeus korvaukseen tämän lain mukaisen vapaa-ajan vakuutuksen perusteella, jos 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua korvausta maksetaan työtaturma- ja ammattitautilain mukaisen vapaa-ajan vakuutuksen perusteella. Tällöin tämän lain mukaisen vapaa-ajan vakuutuksen perusteella ei kuitenkaan makseta seuraavia korvauksia, jotka on edellä mainitun vapaa-ajan vakuutuksen perusteella jo korvattu vahingoittuneelle:

- 1) sairaanhoidon ja tutkimuskulujen korvaukset;
- 2) 42, 45 ja 46 §:ssä tarkoitettujen kustannusten korvaukset;
- 3) muut kuntoutuskorvaukset kuin ansionmenetykskorvaukset;
- 4) hoitotuki;
- 5) vaatelisä;
- 6) haattaraha; ja
- 7) hautausapu ja vainajan kuljetuskustannukset.

131 §

Päiväraha

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan 124 §:n mukaiseen vakuutukseen perustuva päiväraha on 50 §:stä poiketen 1/360 126 §:ssä tarkoitettua vuosityöansiosista.

Jos vahingoittunut on osittain kykenemätön tekemään työtään, päiväraha on 49 §:stä poiketen työkyvyn heikentymistä vastaava suhteellinen osa 126 §:ssä tarkoitettua vuosityöansiosista. Sovellettaessa 49 §:ää työkyvyn heikentymä arvioidaan vamman tai sairauden 49 §:n 2 momentista poiketen maatalousyrittäjätöölle tai apurahansaajan työlle aiheuttamien rajoitusten perusteella ja päiväraha on työkyvyn heikentymistä vastaava suhteellinen osa päivärahan 1 momentin mukaisesta täydestä määrästä.

Päivärahaan ei sovelleta, mitä 60 §:ssä säädetään.

Vapaaehtoiseen työajan vakuutukseen liitetyn vapaa-ajan vakuutuksen perusteella myönnettyyn päivärahaan ei sovelleta, mitä 51 §:ssä säädetään.

132 §

Tapaturmaeläke

Arvioitaessa maatalousyrittäjän 124 §:n mukaiseen vakuutukseen perustuvaa oikeutta tapaturmaeläkkeeseen 54 §:n mukaan otetaan 54 §:n 2 ja 3 momentissa mainittujen seikkojen lisäksi huomioon maatalousyrittäjän 126 §:ssä tarkoitettu vuosityöansio, joka on voimassa vahinkotapahtuman jälkeen. Jos maatalousyrittäjän työkyvyn arvioidaan heikentyneen maatalousyrittäjätöössä, maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta toistaiseksi myönnettävään tapaturmaeläkkeeseen, mikäli vuosityöansiossa huomioon otettavaa maatalousyrittäjän eläkelain mukaista työtuloa tai tämän lain 117 §:n mukaista vuosityöansiota ei ole pienennetty vahinkotapahtuman jälkeen.

Kun maatalousyrittäjän ja apurahansaajan 124 §:n mukaiseen vakuutukseen perustuvan tapaturmaeläkkeen määrää lasketaan 55 ja 57 §:n nojalla vuosityöansiona, käytetään

57 §:n 1 momentista poiketen 126 §:n mukaista vuosityöansiota. Tapaturmaeläkkeeseen ei sovelleta, mitä 60 §:ssä säädetään.

133 §

Kuntoutusraha

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan 124 §:n mukaiseen vakuutukseen perustuva kuntoutusraha on yhden vuoden ajan vahinkopäivästä lukien 131 §:n mukaisesti määräytyvän täysimääräisen päivärahan suuruinen työkyvyn heikentymisestä riippumatta. Sen jälkeen kuntoutusraha on 132 §:n mukaisesti määräytyvän täysimääräisen tapaturmaeläkkeen suuruinen työkyvyn heikentymisestä riippumatta. Jos 124 §:n mukaiseen vakuutukseen perustuva kuntoutus ei estä vahingoittunutta tekemästä hänelle sopivaa ansiotyötä, 48 ja 49 §:ää sovellettaessa vuosityöansioon noudatetaan, mitä 131 §:n 2 momentissa säädetään, sekä 54 ja 55 §:ää sovellettaessa, mitä 132 §:n 2 momentissa säädetään.

134 §

Korvattava sairaanhoito

Vapaa-ajan vakuutuksen perusteella korvattavasta sairaanhoidosta aiheutuneiden kustannusten korvauksiin ei sovelleta, mitä 38 §:n 2 ja 3 kohdassa säädetään.

VII OSA

MUUTOKSENHAKU, OIKAISUMENNETTELYT JA TAKAISINPERINTÄ

23 luku

Muutoksenhaku

135 §

Muutoksenhakuelimet

Muutoksenhakuun tämän lain mukaisissa asioissa noudatetaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 237 §:ssä säädetään muutoksenhakuelimistä.

136 §

Muutoksenhakuoikeus

Asianosainen, joka ei tyydy maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen päätökseen, saa hakea siihen muutosta tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Asianosainen, joka ei tyydy tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusoikeudelta kirjallisella valituksella.

Kunta tai kuntayhtymä ei ole asianosainen asiassa, joka koskee maatalousyrittäjän tai apurahansaajan oikeutta tämän lain mukaiseen korvaukseen, sillä perusteella, että se on järjestänyt hoitoa maatalousyrittäjälle tai apurahansaajalle. Kunta tai kuntayhtymä saa hakea muutosta täyskustannusmaksua koskevaan päätökseen. Muutoin asianosaisuudesta on voimassa, mitä hallintolainkäyttölain (586/1996) 6 §:n 1 momentissa säädetään.

Vakuutusoikeuden päätökseen, jos siinä on ratkaistu kysymys siitä, oikeuttaako vamma, sairaus tai kuolema tämän lain mukaiseen korvaukseen, tai siitä, kenen on korvaus maksettava, saa hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla, jos korkein oikeus myöntää valitusluvan.

137 §

Päätöksen täytäntöönpano

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen ja tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan lainvoimainen päätös pannaan täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoimainen tuomio.

138 §

Perustevalitus

Asianosainen, joka katsoo, että tämän lain perusteella määrätyn maksun maksuunpano on ollut lain tai sopimuksen vastainen, saa tehdä siitä kirjallisen perustevalituksen tapa-

turma-asioiden muutoksenhakulautakunnalle kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu. Perustevalitukseen ulosmittauksen johdosta sovelletaan lisäksi, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Asianosainen, joka ei tyydy tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan 1 momentissa tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusoikeudelta kirjallisella valituksella.

Vakuutusoikeuden perustevalitukseen antamaan päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla, jos korkein oikeus myöntää valitusluvan.

139 §

Muutoksenhakuaja ja valituksen toimittaminen

Muutoksenhakuaja on 30 päivää siitä päivästä lukien, jona asianosainen on saanut tiedon maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tai tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä. Jollei muuta näytetä, valittajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, jona päätös on postitettu valittajan ilmoittamaan osoitteeseen.

Valituskirjelmä on toimitettava muutoksenhakuajassa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle. Perustevalitusta koskevassa asiassa valituskirjelmä toimitetaan muutoksenhakuelimelle.

Haettaessa muutosta vakuutusoikeuden päätökseen on soveltuvin osin noudatettava, mitä oikeudenkäymiskaaren 30 luvussa säädetään muutoksenhausta hovioikeuden ratkaisuun. Määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen on 60 päivää siitä päivästä, jona valittaja on saanut tiedon vakuutusoikeuden päätöksestä.

140 §

Itseoikaisu ja valituksen siirto muutoksenhakuelimelle

Jos maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimite-

tussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiassa uusi päätös. Uuteen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 136 ja 139 §:ssä säädetään. Valituksen siirtoon muutoksenhakuelimelle sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 242 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

141 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnalle, vakuutusoikeudelle tai korkeimmalle oikeudelle määräajassa annettava valitus tai muu kirjelmä on saapunut perille tämän ajan päättymisen jälkeen, se voidaan tästä huolimatta ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

24 luku

Oikaisumenettely, päätöksen poistaminen ja takaisinperintä

142 §

Asia- ja kirjoitusvirheen korjaaminen

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen päätöksen korjaamiseen asia- ja kirjoitusvirheen johdosta noudatetaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 244 §:ssä säädetään.

143 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen lainvoimaisen päätöksen oikaisussa noudatetaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 245 §:ssä säädetään.

144 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslai-

toksen tämän lain nojalla antaman lainvoimaisen päätöksen poistamiseen noudatetaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 246 §:ssä säädetään lainvoimaisen päätöksen poistamisesta.

145 §

Takaisinperintä

Jos joku on saanut tämän lain mukaista korvausta aiheetta tai enemmän kuin tässä laissa säädetään, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on perittävä aiheettomasti maksettu korvaus takaisin noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 247 §:ssä säädetään.

VIII OSA

TOIMEENPANOJÄRJESTELMÄ

25 luku

Toimeenpano- ja rahoitussäännökset

146 §

Kokonaiskustannukset

Kokonaiskustannuksiksi luetaan:

- 1) korvauskulut;
- 2) työturvallisuuskulut; ja
- 3) kohtuulliset hoitokulut.

Kokonaiskustannuksissa ei oteta huomioon 124 §:n mukaista turvaa. Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin kokonaiskustannuksiin luetaan kuitenkin 124 §:n mukaisen vakuutuksen perusteella maksettaviin etuuksiin työntekijän eläkelain 98—100 §:n mukaisesti tulevat korotukset siltä osin kuin vastaavien sijoitusten tuotto ei niihin riitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin kohtuullisiin hoitokuluihin luetaan myös maatalousyrittäjän eläkelain 115 §:ssä ja tämän lain 154 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta ne perusteet, joiden mukaan 1 momentissa tarkoitettut kokonaiskustannukset lasketaan.

147 §

Työturvallisuuskulut

Tämän lain 146 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut työturvallisuuskulut ovat 1,75 prosenttia kokonaiskustannuksista. Tätä määrää maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos käyttää maatalousyrittäjien ja apurahansaajien etuja palvelevan työsuojelun edistämiseen. Mainittuja varoja voidaan käyttää myös maatalousyrittäjien ja apurahansaajien etuja palvelevaa työsuojelua ja työolosuhteiden kehittämistä koskevaan tutkimukseen, koulutukseen ja tiedottamiseen.

148 §

Kokonaiskustannusten rahoitus

Kokonaiskustannukset rahoitetaan perusturvaosuudella, maatalousyrittäjien ja apurahansaajien vakuutusmaksuosuudella, valtion osuudella ja sijoitusten tuotolla. Sijoitusten tuotto lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön maatalousyrittäjän eläkelain 135 §:n 3 momentin nojalla vahvistamien perusteiden mukaisesti. Kokonaiskustannuksista vähennetään ennen rahoitusosuuksien määräämistä perustekorkokannan ylittävä sijoitusten netto-tuotto. Vastaavasti, jos sijoitusten tuotto ei saavuta perustekorkokannan mukaista tasoa, alite lisätään kokonaiskustannuksiin.

Perusturvaosuuteen katsotaan kuuluvan kokonaiskustannuksista sairausvakuutuslain mukaisia päivärahakuluja 13,4 prosenttia ja sairaanhoitokuluja 6,6 prosenttia, kansaneläkelain mukaisia eläkekuluja tai niitä vastaavia kuluja 6,7 prosenttia, kansaneläkelain mukaisia perhe-eläkekuluja 0,9 prosenttia sekä maatalousyrittäjän eläkelain mukaisia eläkekuluja 9,4 prosenttia.

Maatalousyrittäjien ja apurahansaajien vakuutusmaksuosuus on 33,5 prosenttia ja valtion osuus on 29,5 prosenttia kokonaiskustannuksista.

149 §

Korvausvastuu

Korvausvastuu vastaa sattuneiden vakuustapahtumien johdosta suoritettavia, maksa-

matta olevia korvaus- ja muita määriä sekä tasoitusmäärää.

Tämän lain mukaisen työtapaturma- ja ammattitautiturvan järjestämisestä aiheutuva vastuu rahoitetaan perusturvaosuudesta, valtion osuudesta sekä maatalousyrittäjien ja apurahansaajien vakuutusmaksuosuudesta 148 §:n 2 ja 3 momentissa todettujen rahoitusosuuksien suhteessa. Näiden menojen kattamiseen tarvittavat varat maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on kirjattava sosiaali- ja terveysministeriön maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta vahvistamien perusteiden mukaisesti korvausvastuuna.

Mitä edellä 2 momentissa säädetään korvausvastuun rahoittamisesta, ei koske 124 §:n mukaisen turvan järjestämisestä aiheutuvaa vastuuta. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta 124 §:n mukaisen turvan järjestämisestä aiheutuvan korvausvastuun kirjaamista koskevat perusteet.

150 §

Perusturva- ja valtionosuuden maksaminen

Kansaneläkelaitos maksaa vuosittain maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle 148 §:n 2 momentissa mainittujen sairausvakuutuslain ja kansaneläkelain mukaisten kulujen yhteismäärän ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos vastaavasti maatalousyrittäjän eläkelain mukaiset kulut. Valtio maksaa vuosittain 148 §:n 3 momentissa mainitun valtion osuuden.

Valtion, Kansaneläkelaitoksen ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tulee sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään suorittaa kunkin vuonna kuukausittain ennakkona määrä, joka vastaa niiden 1 momentin mukaisena osuutena suoritettavaksi arvioitua määrää. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen osuuksien lopullisten määrien vahvistamisesta ja ajankohdasta, jona maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on toimittava sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys osuuksien lopullisen määrän vahvistamista varten.

151 §

Osallistuminen Tapaturmavakuutuskeskuksen toimintaan ja kustannuksiin

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos kuuluu työtapaturma- ja ammattitautilain 209 §:ssä tarkoitettuun Tapaturmavakuutuskeskukseen ja osallistuu Tapaturmavakuutuskeskuksen toimintaan siten kuin mainitun lain 212 §:ssä säädetään. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos osallistuu Tapaturmavakuutuskeskuksen toimintakustannusten rahoitukseen siten kuin mainitun lain 213 §:ssä säädetään.

152 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tilastotoiminta

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tehtävänä on pitää tilastoa tässä laissa tarkoitetuista vahinkotapahtumista ja niiden perusteella maksetuista korvauksista.

153 §

Sijoitustoiminta

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen sijoitustoimintaan sovelletaan, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 124 §:ssä säädetään.

154 §

Vakuutusmaksualennuksen toimeenpano

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos voi maatalousyrittäjän työajan vakuutuksen vakuutusmaksualennuksen 106 §:n 2 momentissa säädettyjen edellytysten selvittämiseksi käyttää maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntirekisteriin rekisteröityjä maatalousyrittäjän eläkelain 144 §:ssä tarkoitettuja tietoja.

Jos 106 §:n 2 momentissa tarkoitettua työpaikkakäyntiä ei ole toteutettu neljän vuoden kuluttua edellisestä työpaikkakäynnistä, maa-

talousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tulee olla asian selvittämiseksi yhteydessä kyseisen työpaikkakäynnin toteuttamisesta vastaavaan työterveyshuoltolain 7 §:ssä tarkoitettuun työterveyshuollon palvelujen tuottajaan. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos voi huolehtia työpaikkakäynnin toteuttamisesta maatalouden asiantuntijan suoritettamana työpaikkakäyntinä, jos kyseinen työterveyshuollon palvelujen tuottaja antaa asiassa toimeksiannon. Tässä momentissa tarkoitettuun työpaikkakäyntiin sovelletaan myös, mitä 106 §:n 2 momentissa säädetään vakuutusmaksualennuksesta.

Työpaikkakäynnin toteuttamisesta huolehtivan 2 momentissa tarkoitetun maatalouden asiantuntijan tulee olla työterveyshuoltolain 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu asiantuntija. Työpaikkakäynnistä laadittu työolosuhdeselvitys on toimitettava sille mainitun lain 7 §:ssä tarkoitetulle työterveyshuollon palvelujen tuottajalle, jonka kanssa maatalousyrittäjä on tehnyt työterveyshuoltosopimuksen. Työpaikkakäyntiin sovelletaan myös, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 144 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntirekisteriin.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun työpaikkakäynnistä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen sovelletaan, mitä sairausvakuutuslaissa ja maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetussa laissa (859/1984) säädetään.

155 §

Virkavastuu

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tehtävät hoitavan Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen palveluksessa olevaan henkilöön ja hallituksen jäseneseen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

IX OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

26 luku

Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito

156 §

Julkisuuslain soveltaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetua lakia (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki*, sovelletaan maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokseen siltä osin kuin se käyttää julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua julkista valtaa, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Myös silloin, kun kysymys ei ole julkisen vallan käytöstä, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokseen on sovellettava julkisuuslain asiakirjasalaisuutta koskevaa 22 §:ää, vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa koskevaa 23 §:ää, salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja koskevaa 24 §:ää, salassapidosta poikkeamista ja sen lakkaamista koskevaa 7 lukua sekä rangaistussäännökset sisältävää 35 §:ää tämän lain toimeenpanoon liittyvissä asioissa.

157 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen ja muutoksenhakuelimen oikeus saada tietoja

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella ja tämän lain mukaista vakuutus- tai korvausasiaa käsittelevällä muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, Tapaturmavakuutuskeskukselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot työntekijän työsuhteista, yrittäjätöistä ja ansioista, hänelle maksetuista etuisista sekä muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuutus- tai korvausasian ratkaisemista varten tai jotka

muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, EU:n sosiaaliturva-asetuksissa tai sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

2) työnantajalta tiedot vahinkotapahtumasta, sen sattumisolosuhteista, syistä ja seurauksista, työntekijän työstä, työnantajan hänelle maksamista vastikkeista ja niiden perusteista sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuutus- tai korvausasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, EU:n sosiaaliturva-asetuksissa tai sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

3) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, vahingoittuneen kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä sosiaalipalveluiden tuottajalta tai hoitolaitokselta pyynnöstä tämän laatima lausunto ja muut 1 kohdassa tarkoitettujen tehtävien toimeenpanemiseksi välttämättömät tiedot potilasasiakirjoista, terveydentilasta, työkyvystä, hoidosta ja kuntoutuksesta;

4) eläkelaitokselta ja Eläketurvakeskuksesta vakuutus- tai korvausasian käsittelyä varten välttämättömät tiedot yrittäjän eläkelain (1272/2006) mukaisesta vakuutuksesta ja mainitun lain 112 §:n mukaisesta yrittäjän työtulosta.

Pyydettäessä työnantajalta korvausasian käsittelyä varten tarvittavia tietoja työnantajalle saa ilman vahingoittuneen suostumusta ilmoittaa vain ne vahingoittunutta koskevat salassa pidettävät tiedot, jotka ovat välttämättömiä työnantajalta pyydettävien tietojen yksilöimiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

158 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen oikeus antaa tietoja

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslai-

toksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä Suomea sitovan sosiaaliturvasopimuksen taikka sosiaaliturvaa koskevan kansainvälisen säädöksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;

2) ministeriölle, Verohallinnolle ja lakisääteistä sosiaalivakuutusjärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen korvaus vaikuttaa, tämän lain mukaista korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista korvauksista, tiedot työnantajasta ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi suoritettavaa henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten, sekä poliisi- ja syyttäjäviranomaiselle edellä mainitut tiedot, jotka ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteesenpanoa varten;

3) työtapaturma- ja ammattitautilain, liikennevakuutuslain tai potilasvahinkolain mukaista vakuutusta toimeenpanevalle vakuutuslaitokselle, Liikennevakuutuskeskukselle ja Potilasvakuutuskeskukselle niihin kohdistuvan rikollisuuden ehkäisemiseksi tiedot maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokseen tämän lain toimeenpanon yhteydessä kohdistuneista rikoksista, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle ilmoitetuista vahingoista ja maksetuista korvauksista sekä korvauksenhakijoiden ja -saajien henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot; edellytyksenä on lisäksi, että tietosuojalautakunta on antanut tietojen käsittelyyn henkilötietolain 43 §:ssä tarkoitetun luvan;

4) toiselle lakisääteistä vakuutustoimintaa harjoittavalle vakuutuslaitokselle, Liikennevakuutuskeskukselle ja Potilasvakuutuskeskukselle välttämättömät tiedot sen selvittämiseksi, mikä on näiden vastuu samasta vahingosta;

5) toiselle vakuutuslaitokselle ja vahingon-

aiheuttajalle tiedot, jotka ovat välttämättömiä vakuutuslaitoksen takautumisoikeuden toteuttamiseksi;

6) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle vakuutuksenottajaan ja vakuutamisvelvolliseen tämän lain perusteella kohdistuvasta ulosottokelpoisesta saatavastaan;

7) tämän lain 157 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle terveydenhuollon toimintayksikölle ja itsenäiselle ammatinharjoittajalle vahingoittunutta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä maksusitoumuksen antamiseksi tai maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen pyytäessä asiantuntijalausuntoa korvausasian ratkaisemiseksi;

8) Tilastokeskukselle tämän lain mukaista korvausta saaneen henkilötunnus, vahinkotaapahtuman sattumisaikaa ja -paikkaa, sattumisolosuhteita, syitä ja seurauksia sekä siitä aiheutuneen työkyvyttömyyden kestoa koskevat tiedot samoin kuin muut 75 §:ssä tarkoitettuun ilmoitukseen perustuvat tiedot, jotka ovat välttämättömiä Tilastokeskuksen toimialaan kuuluvien, yhteiskuntaoloja ja niiden kehitystä kuvaavien tilastojen laadintaa varten;

9) Työterveyslaitokselle työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/1978) 2 a §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot työperäisten sairauksien rekisteröintiä varten;

10) Eläketurvakeskukselle tiedot maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen myöntämistä, työeläkkeeseen vaikuttavista korvauksista.

159 §

Luovutettujen tietojen oikeellisuus ja salassapito

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on vastuussa siitä, että sen 158 §:n nojalla luovuttamien tietojen sisältö vastaa niitä tietoja, jotka se sai tietojen antajalta.

160 §

Tekninen käyttöyhteys

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella on sen lisäksi, mitä julkisuuslain

29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus avata tekninen käyttöyhteys:

1) lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalle yhteisölle tai laitokselle henkilörekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on tämän tai muun lain perusteella oikeus saada tehtäviensä toimeenpanoa varten;

2) tämän lain 158 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille ja toimielimille kohdassa tarkoitettujen tietojen antamista varten.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä käyttöyhteyden avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

161 §

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan taloudellista asemaa koskevat tiedot

Sen lisäksi, mitä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään elinkeinonharjoittajaa koskevien tietojen salassa pitämisestä, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon perustuvat asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat maatalousyrittäjän tai apurahansaajan taloudellista asemaa.

162 §

Vahingoittuneen tai hänen edunsaajansa oikeus saada korvausasiaa koskevia tietoja

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on annettava vahingoittuneelle tai hänen edunsaajalleen pyynnöstä hänen korvausasiaansa koskevat tiedot. Oikeudesta tarkastaa henkilörekisteristä itseään koskevat tiedot säädetään henkilötietolaissa.

163 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen oikeus saada tietoja apurahan myöntäjältä

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslai-

toksella on myös oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta maatalousyrittäjän eläkelain 8 a §:ssä tarkoitetun apurahan myöntäjältä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot myönnetystä apurahasta sekä sen perusteena olevasta hakemuksesta.

164 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen oikeus saada tietoja työterveyshuollon palvelujen tuottajilta

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella on oikeus saada maksutta työterveyshuoltolain 7 §:ssä tarkoitetuilta työterveyshuollon palvelujen tuottajilta tämän lain 106 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutusmaksualennuksen toimeenpanoa varten välttämättömät tiedot työterveyshuoltoon kuuluvista maatalousyrittäjistä.

165 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen oikeus käyttää muissa asioissa annettuja tietoja

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista vakuutus- tai korvasasiaä käsitellessään Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle säädettyjen tehtävien hoitamista varten saatuja tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat asian ratkaisuun ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

Henkilölle, jonka tiedoista on kysymys, on ilmoitettava etukäteen tietojen mahdollisesta käytöstä.

166 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen oikeus käyttää tilakäyntirekisterin tietoja

Maatalousyrittäjän eläkelain 144 §:n 2 momentin mukaisesti saatuja tietoja voidaan

maatalousyrittäjän suostumuksella käyttää selvitetäessä maatalousyrittäjän tämän lain mukaista ammatillista kuntoutusta koskevaa asiaa.

27 luku

Erinäisiä säännöksiä

167 §

Tietojen maksuttomuus

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada maksutta tiedot, jotka sillä on tämän lain mukaan oikeus saada. Jos tiedot tarvitaan tiettyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, kustannukset on kuitenkin korvattava. Terveystietojen tiedoista maksettavista korvauksista säädetään 168 §:ssä.

168 §

Terveystietojen tiedoista maksettavat korvaukset

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada maksutta vahingoittuneen terveystietoa koskevat tiedot, jotka sillä on tämän lain mukaan oikeus saada.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella on oikeus saada terveystietoa koskevat tiedot siinä muodossa kuin se on ne luovutuspyynnössään yksilöinyt. Tällöin tietojen luovuttajalla on oikeus saada 157 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella luovuttamistaan tiedoista tietojen pyytäjältä kohtuullinen korvaus tietojen luovuttamisesta aiheutuneesta työstä ja kustannuksesta.

Terveystietojen ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulla ammattihenkilöllä on oikeus saada kohtuullinen palkkio 157 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyn tietojenantovelvollisuuden perusteella antamastaan lausunnosta. Lausunto on annettava Tapaturmavakuutuskeskuksen hyväksymän kaavan mukaista lomaketta käyttäen. Jos lausunnon on antanut kunnan tai kuntayhtymän järjestämän

terveydenhuollon palveluksessa oleva henkilö, palkkio maksetaan kunnalle tai kuntayhtymälle.

169 §

Rahamäärien ja korvausten tarkistaminen työeläkeindeksillä ja palkkakertoimella

Tämän lain 66 §:ssä ja 104 §:n 4 momentissa säädettyt rahamäärät tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitettulla palkkakertoimella. Työtapaturma- ja ammattitautilain 44 §:n 1 momentin 2 kohdassa, 51, 52, 86 ja 93 §:ssä sekä 109 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rahamäärien tarkistetaan noudattaen, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 268 §:n 1 momentissa säädetään.

Tapaturmaeläke ja vahinkopäivän vuospäivästä alkaen kuntoutusraha, jatkuvana maksettava haattaraha ja perhe-eläke tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitettulla työeläkeindeksillä. Kertakaikkisena maksettavaan korvaukseen tehdään indeksitarkistus korvauksen maksamisaikakohdan mukaan.

170 §

Rahamäärien pyöristäminen

Edellä 169 §:n mukaisesti tarkistettujen työtapaturma- ja ammattitautilain 51, 52 ja 93 §:ssä sekä tämän lain 104 §:n 4 momentissa säädettyjen rahamäärien pyöristetään lähimmäksi sentiksi. Työtapaturma- ja ammattitautilain 44 §:n 1 momentin 2 kohdassa, 86 §:ssä sekä 109 §:n 1 momentissa ja tämän lain 66 §:ssä säädettyjen 169 §:n mukaisesti tarkistettujen rahamäärien pyöristetään lähimmäksi täydeksi kymmeneksi euroksi.

171 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen takautumisoikeus korvauksista ja täyskustannusmaksusta

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen takautumisoikeuteen sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 270 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen oikeuteen saada takaisin maksamansa täyskustannusmaksu liikennevakuutuslaitokselta sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 271 §:ssä säädetään.

172 §

Todistajien kuulustelu

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen oikeuteen kuulusteluttaa todistajia hallinto-oikeudessa sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 273 §:ssä säädetään.

173 §

Esteellisyys

Sen estämättä, mitä hallintolain (434/2003) 28 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään, Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen toimihenkilö ja hallituksen jäsen voivat käsitellä tämän lain täytäntöönpanoon kuuluvaa asiaa, joka koskee maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksessa tämän lain mukaisen turvan järjestänyttä maatalousyrittäjää tai apurahan-saajaa.

174 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on säilytettävä tämän lain mukaisen vakuutusturvan järjestämiseen ja korvausasiin liittyvät asiakirjat siten kuin arkistolaisissa (831/1994) säädetään. Jos arkistolaitos ei ole määrännyt asiakirjoja säilytettäväksi pysyvästi, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on säilytettävä asiakirjat ja tiedot seuraavasti:

1) vakuutushakemus, vakuutuksen irtisanomisilmoitus ja muut niihin rinnastettavat vakuutuksen alkamista, voimassaoloa ja päättymistä koskevat asiakirjat ja tiedot, ilmoitus vahinkotapahtumasta, vahingoittuneen terveydentilaa, avuntarvetta, työ- ja toimintakykyä, kuntouttamista ja kuolemaa koskevat terveydenhuollon ammattihenkilön ja muun tahon antamat lausunnot, todistukset, kannanotot ja tutkimustulokset, vahingoittuneen ja

hänen edunsaajansa tulotiedot, korvausta koskevat maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen antamat päätökset sekä muut edellä mainittuihin rinnastettavat vahinkotapahtuman sattumisolosuhteita, korvattavuutta, korvausta ja sen lakkaamista koskevat asiakirjat ja tiedot vähintään 100 vuoden ajan;

2) tämän lain mukaista muutoksenhakuasiaa koskevat asiakirjat vähintään 50 vuoden ajan, jollei niitä ole 1 kohdan mukaan säilytettävä sitä pidemmän ajan;

3) asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat vakuutusnottajan yritystoiminnan omistussuhteita, 116 §:n mukaisen vakuutuksen voimaantuloon vaikuttavia vakuutusnottajan tuloja ja muita vakuutusmaksun määräytymisen perusteita, vakuutusmaksun perintää, korvauksen maksamiskieltoa sekä vakuutuslaitoksen takautumisoikeutta vähintään 10 vuoden ajan;

4) muut tämän lain toimeenpanoa koskevat asiakirjat vähintään kuuden vuoden ajan.

Tämän lain mukaista korvausta koskevan asiakirjan ja tiedon säilytysaika alkaa siitä, kun korvausasia on tullut maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksessa vireille. Tämän lain mukaiseen vakuuttamiseen liittyvän asiakirjan ja tiedon säilytysaika alkaa siitä, kun asiakirja tai tieto saapui maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle.

175 §

Siirto- ja ulosmittauskielto

Vahingoittuneelle tai hänen edunsaajalleen tämän lain nojalla myönnettyä henkilökohaista korvausta ei saa siirtää toiselle.

Hoitotukea, vaatelisää, haittarahaa, hautausapua tai tämän lain mukaan maksettavaa kustannusten korvausta ei saa ulosmitata.

28 luku

Voimaantulo

176 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

177 §

Kumottava laki

Tällä lailla kumotaan maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaki (1026/1981).

178 §

Viittaukset aikaisempaan lakiin

Jos muualla lainsäädännössä viitataan tällä lailla kumottuun lakiin, sen asemesta sovelletaan tätä lakia.

179 §

Rahamäärien perusvuosi

Tämän lain 66 §:ssä ja 104 §:n 4 momentissa säädetyt rahamäärät vastaavat vuoden 2014 indeksitasoa.

180 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa sattuneisiin vahinkotapahtumiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Edellä 1 momentista poiketen:

1) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaista tapaturmaeläkettä ja haittarahaa ei voida enää tämän lain tultua voimaan vaihtaa niiden pääoma-arvoa vastaavaksi pääomaksi;

2) ennen tämän lain voimaantuloa ilmeneeseen ammattitautiin, jota koskeva korvausasia on tullut vireille lain tultua voimaan, sovelletaan 29 §:n 3 momentin 3 kohtaa;

3) IV ja VII osan säännöksiä sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa sattuneisiin vahinkotapahtumiin;

4) 38 §:ää sovelletaan myös 1 päivänä tammikuuta 2005 alkaen sattuneisiin vahinkotapahtumiin.

Mitä 12 §:n 2 momentissa säädetään vahinkotapahtuman korvaamisesta ja vakuutuksesta, ei sovelleta maatalousyrittäjään, jota koski maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukainen työvahinkoturva ennen maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muutta-

misesta annetun lain (977/1993) voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jos tämän lain 29 §:ssä tarkoitettu altistuminen on tapahtunut aikana, jolloin maatalousyrittäjää koski sanotun lain mukainen työvahinkoturva ja ammattitauti on ilmennyt vasta tämän lain voimaantulon jälkeen.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaiset pakolliset työajan vakuutukset muuttuvat tämän lain voimaan tullessa 5 §:n mukaisiksi vakuutuksiksi. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 21 §:n 1 momentin mukainen vapaaehtoinen työajan vakuutus muuttuu tämän lain 116 §:n mukaiseksi vakuutukseksi ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 21 §:n 5 momentin mukainen vapaa-ajan vakuutus tämän lain 124 §:n mukaiseksi vakuutukseksi tämän lain voimaan tullessa.

Tämän lain 146 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin kokonaiskustannuksiin ja 149 §:ssä tarkoitettuun korvausvastuuseen luetaan myös maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 13 §:ssä tarkoitettut kokonaiskustannukset sekä mainitun lain 20 §:ssä tarkoitettu

korvausvastuu, kun korvattavan vahinkotahtuman vahinkopäivä on ennen tämän lain voimaantuloa.

Sen lisäksi, mitä 148 §:ssä säädetään kokonaiskustannusten rahoituksesta, Kansaneläkelaitoksen ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on tällä lailla kumotun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 15 a §:n mukaisesti vuosina 2016—2018 suoritettava tämän lain mukaisten kokonaiskustannusten rahoittamiseksi ennen vuotta 2004 perusturvaosuu- den osalta syntyneen vastuuvajauksen kattamiseksi korvausvastuun täydennysmaksua. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset maksun perintään liittyvästä menettelystä. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta korvausvastuun täydennysmaksun laskemista koskevat perusteet siten, että täydennysmaksu jakaantuu Kansaneläkelaitoksen ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen vastattiin osuuksiin 148 §:n 2 momentissa säädettyjen rahoitusosuuksien suhteessa.

Naantalissa 7 päivänä elokuuta 2015

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

Perhe- ja peruspalveluministeri *Juha Rehula*